

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: ASIAF_JANAST 16/2/2022

Συνεντεύκτρια: **ΝΑΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγητής: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ (ΓΑ)**

Βιντεοσκόπηση και παρεμβάσεις με ερωτήσεις : **ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΣ (ΓΚ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ (17/3/2022)**

Οι χρόνοι αναφέρονται στα ακουστικά αρχεία **ASIAF_JANAST_AUDIO** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **ASIAF_JANAST_VIDEO**.

Απομαγνητοφώνηση αρχείου: ASIAF_JANAST_TRANS

(ΓΑ) Καλημέρα.

(ΝΣ) Λοιπόν, καλημέρα Γιάννη, κύριε Αναστασόπουλε Γιάννη...

(ΓΑ) Ναι, Γιαννάκη!

(ΝΣ)... είμαστε...

(ΓΑ)... Γιαννάκη, έτσι με λέγανε. [Γελάει]

(ΝΣ)... Γιαννάκη! Είμαστε απ' την Ομάδα Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου, εγώ είμαι η Νάση Σιαφάκα, ο Γιώργος ο Κούκος και χαιρόμαστε και είναι και τιμή μας που μας δίνεις αυτή τη συνέντευξη...

(ΓΑ) Κι εμένα τιμή μου!

(ΝΣ)...που έχει στόχο να διατηρήσουμε όσο γίνεται τη μνήμη του Χαλανδρίου, τη συλλογική μας μνήμη. Λοιπόν, θα ήθελα να πεις έτσι, το όνομά σου, να το καταγράψουμε ,το όνομα των γονιών σου...

00:00:53 - Προσωπικά στοιχεία-Τόπος καταγωγής.

(ΓΑ) Ναι, είμαι ο Γιάννης Αναστασόπουλος γεννηθείς το 1948 στην Αθήνα, κοντά στην Πλατεία Βικτωρίας, στη Δεριγνί και 3^{ης} Σεπτεμβρίου γεννήθηκα, και ήρθα τεσσάρων χρονών στο Χαλάνδρι. Μανώλης ο πατέρας μου, απ' τη Μεσσηνία καταγόμενος και η μητέρα μου Ελένη από... από τη Χίο. Είχε έρθει στην Αθήνα και γνωριστήκανε...

(ΝΣ) Από πού από τη Χίο; Από ποιο μέρος;

(ΓΑ) Από ένα μεγάλο χωριό κοντά στη Χώρα της Χίου που λέγεται Θυμιανά. Τα Θυμιανά. Είναι πολύ γνωστό χωριό...

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ)... με μια πολύ ωραία παραλία κάτω που λέγεται Καρφάς, είναι απ' τις καλύτερες θάλασσες και είναι και ένα πολύ ευαίσθητο σημείο εκεί, γιατί μπορεί κανείς, δηλαδή, υπερβολή είναι αυτό που θα πω, ότι μπορεί να πάει σχεδόν περπατιστά, στον Τσεσμέ!. Είναι ρηχή η θάλασσα.

(ΓΚ) Ναι!

(ΓΑ) Πας, μπορείς να πας, ας πούμε, ένα χιλιόμετρο, και να είσαι μέχρι..., μέχρι την κοιλιά σου το νερό. Μετά βαθαίνει αλλά δεν είναι πολύ βαθιά. Είναι το υποτιθέμενο σημείο, αν γίνει δηλαδή σύγκρουση....

(ΓΚ) Απόβαση...

(ΓΑ)...εκεί θα γίνει απόβαση γιατί πάντοτε όταν γίνει φασαρία μεταξύ Ελλάδος Τουρκίας, πάντοτε εκεί ποντίζονται νάρκες και τα λοιπά, γίνεται...

(ΓΚ) Θα περάσουν από 'κει τα τανκς τα τούρκικα....

(ΓΑ) Ε, ναι είναι... εκεί... εκεί θα γίνει, στον Καρφά, στον Καρφά!

(ΝΣ) Απίστευτο μέρος αλλά τώρα τον έχουνε χαλάσει.

(ΓΑ) Τον ξέρεις τον Καρφά;

(ΝΣ) Ναι, ναι, τον ξέρω, είμαι και 'γω λίγο περίπου Χιώτισσα, όχι Χιώτισσα, εξ υιοθεσίας. Πηγαίνω δηλαδή συχνά.

(ΓΑ) Ω..., εγώ τα χρόνια που... γιατί πηγαίναμε στη Χίο όταν ζούσε η γιαγιά μου ακόμα, δεκαετία του '50 και... έμαθα μπάνιο εκεί πέρα, στον Καρφά, σ' όλη αυτή την τεράστια παραλία αμμουδιά, αμμουδιά όλη ας πούμε... Ήτανε ένα μόνο μαγαζί ο λεγόμενος «Ο Γιαμός»! Το μαγαζί του «Γιαμού»! Δεν υπήρχε άλλο. Ο οποίος ήτανε...

(ΝΣ) Είναι κλειστό τώρα.

(ΓΑ) Τον θυμάμαι αυτόν, τον θυμάμαι αυτόν τον Γιαμό, που όταν το λέω αυτό το επίθετο θυμάμαι τον δικό μας τον Νταλαρίνα, έτσι; Γιατί τον Νταλαρίνα τον λέγανε Γιαμό!

(ΝΣ) Α, μάλιστα.

(ΓΑ) Ξέρεις ποιος ήταν ο Νταλαρίνας, έτσι;

(ΝΣ) Όχι, εδώ θα μας τα πεις. Να σου πω, πώς βρέθηκαν οι γονείς σου, ο μπαμπάς απ' την Καλαμάτα, είπες...

(ΓΑ) Κι η μάνα μου απ' τη Χίο.

00:03:21 - Η εργασία του πατέρα του και η μάχη στα Δεκεμβριανά.

(ΓΑ) Ο πατέρας μου ήταν χωροφ... είχε καταταγεί στη Χωροφυλακή.

(ΝΣ) Όντας στην Καλαμάτα;

(ΓΑ) Ο πατέρας μου, κοίταξε να δεις, ήταν μια φτωχή, αγροτική οικογένεια και πήγε φαντάρος. Νομίζω το 1928. Και όταν απολύθηκε και γύρισε στην Καλαμάτα, στο χωριό τους δηλαδή, στη Μεσσήνη, ας πούμε, κοντά, Τζιτζώρι λεγότανε, τώρα λέγεται Ανάληψις, είχαν τέτοια φτώχεια γιατί κάθε χρονιά χάλαινε η σοδιά, τι είχανε, σύκα και σταφύλια είχανε και τους τα χάλαινε πάντα ο καιρός και η φτώχεια ήταν μεγάλη. Και τους λέει «Πατέρα, θα πάω να καταταγώ στη Χωροφυλακή!» Πήγε, τον στείλανε, έγινε... στη Σχολή Υπαξιωματικών και τα λοιπά και μπήκε στο Σώμα της Χωροφυλακής και τα χρόνια εκείνα, ας πούμε, πήρε μια μετάθεση κάποια στιγμή για την Αθήνα. Πότε! Στα Δεκεμβριανά! [Γελάει] Τους φέραν όλους εδώ για να... για τις μάχες.

(ΝΣ) Την περίοδο της κατοχής ήταν στο...

(ΓΑ) Νομίζω ότι ήτανε σε άλλα μέρη. Ήτανε στη Δράμα, στη Βόρειο Ελλάδα...

(ΝΣ) Και στα Δεκεμβριανά βρέθηκε...

(ΓΑ) Στα Δεκεμβριανά τους φέρανε εδώ πέρα τους πολλούς, για να μπορέσουνε να... Τι να τους φέρουνε... Αφού τους φυλακίσανε... όταν ... Κοίταξε, όταν ήρθε, όταν επικράτησε το... όταν ξεκίνησε το κίνημα του... του Δεκέμβρη του '44, τους χωροφύλακες τους «περιποιηθήκανε»! Ορισμένους τους κόψαν τα κεφάλια, αυτό είναι γνωστό και άλλους τους περιορίσανε σε στρατόπεδα μέσα. Το μεγαλύτερο ήταν στο Γουδί. Εκεί στο νοσοκομείο των Παίδων από πίσω. Οι άλλοι που ήτανε στου Μακρυγιάννη γίνανε μάχες τεράστιες εκεί πέρα. Αλλά και στο Γουδί γινότανε, γινόντουσαν συγκρούσεις μεταξύ χωροφυλάκων που ήτανε μέσα στο στρατόπεδο κλεισμένοι, γιατί δεχτήκανε να τους περιορίσουνε, αλλά χωρίς παράδοση των όπλων τους. Και οι..., οι ΕΛΑΣίτες ήτανε οχυρωμένοι στον Ερυθρό Σταυρό. Στο νοσοκομείο μέσα. Και ανταλλασσότουσαν πυρά μεταξύ Νοσοκομείου Παίδων, του στρατοπέδου δηλαδή των χωροφυλάκων και των ΕΛΑΣιτών στο... στο ΕΛΑΣ.

(ΝΣ) Ήταν ο πατέρας σου εκεί;

00:05:47 - Η γνωριμία των γονιών του.

(ΓΑ) Εκεί λοιπόν, εκείνα τα χρόνια, εκείνη την περίοδο, γνωρίστηκε με τη μητέρα μου, η οποία μητέρα μου τώρα, αν θέλετε να σας πω, βρισκόταν στην Αθήνα από μικρή κοπέλα, διότι κι αυτή είχε την ατυχία να χάσει τον πατέρα της και να ορφανέψει και η μάνα της, δασκάλα στα Θυμιανά, είχε να θρέψει πολλά στόματα και κάποια στιγμή ζητούσανε κοπέλες Χιώτισσες στην Αθήνα, στα σπίτια στα μεγάλα, για να πάνε για υπηρέτριες, ας πούμε, και την έστειλε τη μανούλα μου εδώ... Η μητέρα μου όμως δεν κάθισε πολύ καιρό, λίγο καιρό, και δεν ξέρω, γνωρίστηκε με μια ανάπηρη γυναίκα, τα οποία τα έχω γράψει και στο facebook εγώ αυτά, μια εξαιρετική, η καημένη η νονά μου, αυτή με βάφτισε, η οποία την πήρανε για να γίνει ψυχοκόρη της. Δηλαδή ζούσε με μια ανάπηρη γυναίκα, από ρευματοειδή αρθρίτιδα, μία πολύ πλούσια, είχε..., είχε αδερφούς μεγάλους καθηγητές και νομικούς... Ο ένας ο αδερφός μάλιστα έφτιαξε το ... Ήταν υπουργός του Μεταξά και τα λοιπά και έφτιαξε το... το ΙΚΑ. Αυτός το 'φτιαξε. Όταν λέμε «Ο Μεταξάς έφτιαξε το

ΙΚΑ», βέβαια ο Μεταξάς δεν το 'φτιαξε με τα χέρια του, το 'φτιαξε με κάποιους ανθρώπους που ξέρανε!

(ΓΚ) Λένε για τον Παπαναστασίου... Το είχε έτοιμο...

(ΓΑ) Ναι, είχε ξεκινήσει, έχετε δίκιο. Ξεκίνησε επί Βενιζέλου το ΙΚΑ αλλά το... αλλά πραγματικότητα έγινε επί Μεταξά, όμως.

(ΓΚ) Ναι, ολοκληρώθηκε.

(ΓΑ) Ολοκληρώθηκε. Έχει μείνει λίγο στη μνήμη, χωρίς να θέλω να κάνω τώρα το..., δεν είμαι με την... τετραγουσιανός, αλλά έχω την εντύπωση ότι επί Μεταξά, ο κόσμος στο Μεταξά είχε ότι έκανε το ΙΚΑ, ας πούμε. Εκεί το είδε. Λοιπόν, αυτό το έκανε ο Φωκάς, ας πούμε. Ο Νικόλαος Φωκάς, ένας Κεφαλλονίτης, ο οποίος είχε κάνει διδακτορικό κοινωνικές ασφαλίσεις στη Γερμανία προπολεμικά, ας πούμε. Κι ήταν τιμή του, διότι το έφτιαξε με μεγάλη επιμέλεια, τέλος πάντων, με πολλή δουλειά και γνώσεις που είχε αποκτήσει τότε για τις κοινωνικές ασφαλίσεις. Στη Γερμανία τότε ήτανε, ήτανε το ρεύμα τότε της εποχής, να γίνουν αυτά και προς τιμή του, δεν συνεργάστηκε, παρόλο ότι είχε βολιδοσκοπηθεί από τους Γερμανούς γιατί ήταν γερμανομαθείς και τα λοιπά. Δεν δέχτηκε ούτε την παραμικρή κουβέντα, ας πούμε, όπως κάτι σπουδαίοι, όπως ο ... πώς τον λέγανε, ο ... ο καθηγητής της Γυναικολογίας, ο Λογοθετόπουλος, ας πούμε, ο οποίος ξεφτιλίστηκε. Προχθές είχε κι ένα σίριαλ η τηλεόραση γι' αυτόν. Το θυμάσαι ένα που γυρίστηκε τώρα, πώς λεγότανε; «Επικίνδυνες μέρες» κάπως έτσι.

(ΓΚ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Ε;

(ΓΚ) Σ' αυτόν αναφερότανε;

(ΓΑ) Ναι, στον Λογοθετόπουλο.

(ΓΚ) Α,α,α, ναι.

(ΓΑ) Αυτό το πρόσωπο που πρωταγωνιστεί, σχεδόν πρωταγωνιστεί. Πρωταγωνιστής είναι ο, ο καθηγητής ο μαθηματικός.

(ΓΚ) Του πανεπιστημίου, ναι.

(ΓΑ) Ναι, αλλά ο... αυτός που τελικά τον...

(ΓΚ) Συνεργάτης των Γερμανών...

(ΓΑ) Ο συνεργάτης των Γερμανών ο μεγάλος καθηγητής ήταν ο Λογοθετόπουλος. Καθηγητής της Γυναικολογίας του Πανεπιστημίου. Πολύ διακεκριμένος! Αν δείτε το βιβλίο του Λογοθετόπουλου θα μείνετε έκθαμβος. Όπως και του Λαμπράκη, του Γρηγόρη Λαμπράκη. Το βιβλίο είναι ακόμα και σήμερα διαμάντια! Λοιπόν, αυτός ο άνθρωπος ο εξαιρετικός καθηγητής Πανεπιστημίου, ο γυναικολόγος, συνεργάστηκε και ξεφτιλίστηκε, ας πούμε. Ναι. Ενώ, ενώ ο Φωκάς ο Νικόλαος που ήταν επίσης γερμανοτραφής, ας πούμε, και τα λοιπά, δεν... ούτε κουβέντα κι αργότερα έγινε και από τους μεγαλύτερους συνεργάτες του Κώστα του Καραμανλή, Πρόεδρος του ΕΟΤ, έφτιαξε τα Ξενία, ε,ε,ε... δηλαδή έκανε κι άλλο έργο, δεν ήτανε μόνο ότι δημιούργησε το ΙΚΑ, εν ολίγοις και εν πολλοίς! Αλλά δημιούργησε και τον ελληνικό τουρισμό τη δεκαετία του '50.

(ΝΣ) Μάλιστα

(ΓΑ) Πολύ σπουδαίο πρόσωπο. Ήταν αδερφή του, λοιπόν, η... η Λούλα η Φωκά, αυτή με τις παραμορφώσεις λόγω αρθρίτιδος, την οποία υποστήριζαν, ο άλλο ο αδερφός ήταν ο Ευγένιος, κι αυτός καθηγητής Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο και την υποστηρίζανε και έμενε μαζί με τη μητέρα μου. Πέρασανε μαζί τριάντα χρόνια.

(ΝΣ) Οπότε μεγάλωσες σ' αυτό το περιβάλλον, ε;

(ΓΑ) Εκεί λοιπόν... Ναι, εκεί όμως γνωρίστηκε με τον... με τον «μπάτσο»... [Γελάει] ... τι να κάνουμε....

(ΝΣ) Έχεις ιστορία πώς γνωριστήκανε;

(ΓΑ) Ναι. Γνωριστήκανε από έναν φίλο του. Έχω ακούσει για έναν φίλο, κοινό φίλο, τέλος πάντων, και ο οποίος σκέφτηκε να τους γνωρίσει και ταιριάξανε. Έχω και κάτι φωτογραφίες τού '45, που είναι στις Στήλες του Ολυμπίου Διός, έτσι ένα ζευγάρι κλασικό ας πούμε, της εποχής, ας πούμε... Ε..., εντάξει... και ... εντάξει.

00:10:38 - Το πρώτο σπίτι τους στην Αθήνα και η μετακόμιση στο Χαλάνδρι.

(ΓΑ) Καθίσανε εκεί κοντά στη νονά μου, γι' αυτό γεννήθηκα κι εγώ εκεί, Δερινί και 3^{ης} Σεπτεμβρίου, και επειδή ήμουνα σε κατάσταση προ φυματιώσεως το 1952, όταν ήμουνα τεσσάρων χρονών, του είπε ο καθηγητής αυτός, λέει «Πήγαινε τον...» λέει «...στην Πεντέλη!» Και ήρθαμε εδώ στο γήπεδο του Χαλανδρίου, απέναντι, τότε δεν είχε χτιστεί το γήπεδο και πήρα απάνω μου εκείνο το καλοκαίρι και λέει η μητέρα μου «Μανώλη μου...» του λέει «... να μην γυρίσουμε στην Αθήνα. Να κάτσουμε εδώ κάπου. Γιατί το παιδί μας εδώ... » Ε, αλλά το μόνο μέρος που κανείς μπορούσε να βρει εδώ να μείνει ήταν ο Συνοικισμός μας, εδώ! Υπήρχαν οι πρόσφυγες, οι οποίοι είχανε σπιτάκια, έτσι, για να νοικιάσει κανείς κι έτσι ήρθαμε και μείναμε Πίνδου 8; Στο σπίτι του Κελεσίδη. Πίνδου 8. Είναι μεταξύ Μικράς Ασίας και... και Θράκης, είναι το κομμάτι αυτό. Έτσι.

(ΝΣ) Μάλιστα. Οπότε εκεί μένατε.

(ΓΑ) Κατέληξα στο Χαλάνδρι τεσσάρων χρονών.

(Γιώργος) Ήσασταν μοναχοπαίδι;

(ΓΑ) Μοναχοπαίδι, ναι.

00:11:40 - Οι πρώτες μνήμες από το Χαλάνδρι.

(ΝΣ) Οι πρώτες σου μνήμες απ' το Χαλάνδρι;

(ΓΑ) Έχω... εδώ ήταν το βασιλείο της λάσπης! Όταν ήρθα το 1952, μού..., εκείνο που με είχε εντυπωσιάσει, ας πούμε, ήτανε... ήτανε η λάσπη! Ήτανε γεμάτο λάσπη! Από τη στάση που κατεβαίναμε Αγίας Άννης, στη Βασιλέως Γεωργίου μέχρι να έρθεις κάτω στο Συνοικισμό, περνούσες απ' το ρέμα, το οποίο ακόμα δεν είχε το γεφύρι, το γεφύρι αυτό, τι γεφύρι..., τώρα πια δεν υπάρχει γεφύρι...

(ΝΣ) Μικράς Ασίας.

(ΓΑ) Στη Μικράς Ασίας. Μικράς Ασίας και Ποταμού Καλαμά, ας το πούμε. Εκεί, ήτανε..., περνούσε ρέμα. Όταν εγώ πρωτόρθα στο Χαλάνδρι δεν υπήρχε ούτε καν γεφύρι. Δεν ήτανε ασφαλτος δρόμος, ήτανε ένα ξύλινο γεφύρι. Το περνάγαμε.

00:12:32 - Η λάσπη και τα εργαστήρια κεραμικής.

(ΓΑ) Και μετά όταν πέρναγες και τον άλλον κι ερχόσουν εδώ προς τις γειτονιές μας του Συνοικισμού, λάσπη..., κόκκινη λάσπη... ! Εδώ ήτανε..., κοκκινιά είναι το χρώμα από κάτω. Γι' αυτό φτιάχνανε και τις γλάστρες. Εδώ απάνω στην Επιδαύρου ήταν όλα τα καμίνια. Μέχρι το Μαρούσι. Ερχόμασταν για βόλτα πολλές φορές, με τη μητέρα μου, γιατί ακόμα δεν είχανε βγει τα νάιλον και τα πλαστικά και τα φτιάχνανε... πήγαιναν και παίρναν στάμνες.

(ΓΚ) Είναι αργιλώδες το έδαφος.

(ΓΑ) Είναι αργιλώδες. Και πηγαίναμε και παίρναμε στάμνες. Εδώ πιο πάνω... Γλάστρες, στάμνες... Διάφορα σκεύη, έτσι για να... Αλλά μετά...

(ΓΚ) Τσουκάλια.

(ΓΑ) Ναι, εκείνο τον καιρό, μετά βγήκανε, άρχισαν δειλά, δειλά να βγαίνουνε τα πλαστικά κι όλα αντικατασταθήκανε.

(ΝΣ) Θυμάσαι κάποιον που είχε εδώ τα κεραμικά αυτά;

(ΓΑ) Εδώ πιο πάνω ήτανε, δεν μπορώ να θυμηθώ όμως πώς λεγόντουσαν. Δηλαδή, ονόματα δεν ξέρω, αλλά θυμάμαι που πήγαινα και κοίταζα σαν παιδάκι που βάζανε απάνω στους τροχούς που γυρνάγανε, τον πηλό, ας πούμε, με τα χέρια τους και με τα χέρια, οι τεχνίτες, ας πούμε, σχηματίζανε το..., τη γλάστρα, τη στάμνα και τα λοιπά. Και μετά τα βάζανε σε φούρνο και τα ψήνανε.

(ΓΚ) Ο τροχός αυτός, ο τροχός ήτανε ηλεκτρικός ή με το πόδι;

(ΓΑ) Με το πόδι! Ποδοκίνητος! Με το πόδι! Σαν ραπτομηχανή που είχανε παλιά.

(ΓΚ) Δεν είχανε τους ηλεκτρικούς φούρνους...

(ΓΑ) Όχι! Με το πόδι έκανε...! Με το πόδι έκανε!

00:14:00 - Η κοινή τουαλέτα και μπάνιο κάθε Σάββατο.

(ΝΣ) Δεν είχε έρθει το ρεύμα ακόμα, θυμάσαι;

(ΓΑ) Το ρεύμα..., όχι, υπήρχε το ρεύμα. Δεν θυμάμαι ν' ανάψαμε λάμπα. Αλλά δεν είχαμε...[Γελάει]

(ΝΣ) Νερό;

(ΓΑ) Αχ! Το σπίτι που πήγαμε τώρα, μιας και πήγε μέχρι εκεί η ιστορία, όταν ήρθαμε στο σπίτι εδώ που μείναμε, στο σπίτι του Κελεσίδη, του τσαγκάρη, του κυρ Θόδωρου, Μικρασιάτη από την ..., είχε έρθει, το '22 ήρθαν εδώ οι πρόσφυγες όλοι... Η..., η τουαλέτα ήταν κοινή. Τέσσερις οικογένειες πηγαίναμε σε μια τουαλετίτσα μικρή, ας πούμε. Κι η μητέρα μου δεν είχε να με πλύνει. Εκείνοι πώς πλενότουσαν δεν ξέρω. Εμένα πάντως μ' έβαζε μια φορά την εβδομάδα, κάθε Σάββατο, στη σκάφη.

(ΓΚ) Σκάφη!

(ΓΑ) Ζέσταινε νερό στη γκαζιέρα, γιατί όταν πρωτόρθαμε είχαμε γκαζιέρα. Αλλά πολύ γρήγορα, γύρω στο '54, νομίζω, ότι βγήκε το πετρογκάζ. Και πήραμε πετρογκάζ. Αυτό... σωθήκαμε!

00:15:02 - Τα αγγειοπλαστεία του Χαλανδρίου με τον ποδοκίνητο τροχό και τους ξυλόφουρνους.

(ΓΚ) Μισό λεφτό, να γυρίσω ένα λεφτάκι πίσω, μια που μιλήσατε για τα εργαστήρια. Ο τροχός ήταν ποδοκίνητος. Οι φούρνοι; Ήταν με ξύλο, με γκάζι...

(ΓΑ) Με ξύλο ήτανε. Κάτι φούρνοι ήτανε στο πλάι χτισμένοι. Κάτι πρόχειροι οι φούρνοι, ας πούμε.

(ΓΚ) Δουλεύαν με ξύλο οι φούρνοι. Γιατί έπρεπε να πιάσουν πολύ υψηλές θερμοκρασίες.

(ΓΑ) Βέβαια, ξύλα ρίχνανε, θυμάμαι τη φωτιά από κάτω! Ναι!

(ΓΚ) Το οποίο ερχόταν απ' την Πεντέλη, υποθέτω... Τα φέρνανε...

(ΓΑ) [Γελάει] Καλά τώρα... Ε,ε,ε, αυτό είναι μια άλλη μεγάλη ιστορία. Την οποία εγώ δεν την ξέρω αλλά την έχω ακούσει από τον κυρ Βαγγέλη. Σημειωτέον ότι ο κυρ Βαγγέλης ο Τσακιρίδης, ένας παράγοντας εδώ του..., ξέρει η Νάσση, ήταν απέναντι απ' το σπίτι της σχεδόν το μαγαζί του και το σπίτι του.

00:15:49 - Καμίνια για δημιουργία κάρβουνων στην Πεντέλη

(ΓΑ) Και μου έχει διηγηθεί ιστορίες γι' αυτά τα θέματα του κάρβουνου, γιατί απ' το κάρβουνο έζησε κόσμος στην κατοχή, στην Πεντέλη, απάνω. Δηλαδή, ερχόντουσαν όχι μόνο Χαλανδραίοι κι από Καισαριανή κι από άλλα μέρη, ερχόντουσαν απάνω, μένανε καμιά βδομάδα... Δηλαδή κόβανε ξύλα, τα παραχώνανε μέσα σε λάκκους, βάζανε φωτιά, αυτά καιγόντουσαν, σιγοκαίγανε καμιά βδομάδα...

(ΝΣ) Καμίνια, καμίνια κανονικά.

(ΓΑ)...και μετά τα βγάζανε κι ήταν κάρβουνα. Και τα φορτώνανε στα κάρα για να πάνε να τα πουλήσουνε... Στη Φιλοθέη κυρίως πουλούσαν γιατί ήτανε καλά τα πορτοφόλια ακόμα και αντέχανε να πληρώσουνε, αλλά είχε γίνει μια μεγάλη ιστορία τώρα..., καλά αυτό γινότανε... Κάποιος μάγκας ταγματασφαλίτης, ας πούμε μάλλον, τους σταμάταγε εδώ στην πλατεία Δούρου, πιο πάνω και του 'λεγε «Πού πας εσύ, μάγκα, με τα κάρβουνα; Πού τα βρήκες;» και τα λοιπά, και λέει «Κατάσχεται!» Και τα πήγαινε και τα 'δινε..., δεν θυμάμαι τώρα τ' όνομα αυτουνού, τα

πήγαινε σε κάποια μάντρα που συνήθως είχανε καυσόξυλα και τα λοιπά και τα εκμεταλλευότανε αυτός! Και απ' όσο ξέρω φρόντισε γι' αυτόν τον... η ΟΠΛΑ!

(ΝΣ) Α! Για πες!

(ΓΑ) Ε, τον φάγαμε τον τύπο.

(ΝΣ) Θυμάσαι και ονόματα;

(ΓΑ) Όχι! Ο κυρ Βαγγέλης δεν μου έλεγε ποτέ ονόματα. Απέφευγε να μου πει ονόματα, ούτε ξέρω...

00:17:17 - Οι μάντρες ξύλων, κάρβουνων και άλλων υλικών.

(ΝΣ) Πάντως για τα κάρβουνα, μια και φτάσαμε ως εκεί, υπήρχε μια μεγάλη μάντρα στην....

(ΓΑ) Στην Κατσουλιέρη.

(ΝΣ) Κοντά στην πλατεία Δούρου, ναι.

(ΓΑ) Στην Κατσουλιέρη, ξέρεις ποια είναι η Κατσουλιέρη, έτσι;

(ΝΣ) Ναι, ναι. Χαϊμαντά την λένε...

(ΓΑ) Είναι..., στην ουσία είναι η...

(ΝΣ) Αυτή απ' την πλατεία Δούρου.

(ΓΑ) Η... πώς τη λέμε, η... Χαϊμαντά! Η Χαϊμαντά πιο κάτω, ας πούμε, προς το ΚΕΠ που έρχεται προς το κτίριο του Δήμου... στη Γκίνη, ας πούμε, είναι..., λέγεται Κατσουλιέρη λέγεται ο δρόμος αυτός.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Πού ήτανε το ψητοπωλείο του «Μίμη», ξέρω 'γω, και τα λοιπά. Αυτή η Κατσουλιέρη, εκεί, καθώς προχωρούσαμε προς τα κάτω, λίγο προτού φτάσουμε στη Γκίνη, στο αριστερό μας χέρι ήτανε μια μεγάλη μάντρα οικοδομών. Ο Μπάρδης, νομίζω.

(ΝΣ) Και είχε και κάρβουνα.

(ΓΑ) Είχε κάρβουνα, καυσόξυλα... Κάρβουνα δεν ξέρω, μάλλον πρέπει να είχε και κάρβουνα. Ήταν και μάντρα οικοδομών. Είχε... , είχε άμμο, χαλίκι, ξέρω 'γω...

(ΓΚ) Ασβέστη...

(ΓΑ) Ναι, ασβέστη. Ασβέστη, πρέπει να ήτανε κι άλλο, εδώ κοντά, εκεί που ήτανε η Μεσολογγίου, ας πούμε, εκεί πιο κάτω είχε μια μεγάλη... Έχω δει κάτι, κάτι αεροφωτογραφίες του '30, του Χαλανδρίου και είναι, εκεί ήταν ασβεστο..., ασβεστοπράγμα.

(ΓΚ) Ασβεστοπολτοποιία δηλαδή; Κάνανε ασβέστη εκεί;

(ΓΑ) Ναι, ναι, ναι, ναι. Όχι στον Μπάρδη, τώρα, που θυμάμαι εγώ, το άλλο το παλιό, του '30.

(ΓΚ) Φτιάχνανε ασβέστη δηλαδή.]

(ΓΑ) Ναι, φτιάχνανε ασβέστη. Ήτανε... θυμάμαι ήτανε κάτι λάκκοι...

(ΓΚ) Λάκκοι, ναι.

(ΓΑ)... κι είχαν μέσα κομμάτια τεράστια, ας πούμε.

00:18:52 - Τα παιχνίδια των παιδιών.

(ΝΣ) Μάλιστα. Ωραία. Λοιπόν, άλλα, τότε, μια και μίλαγες για τη ρεματιά πριν, χρησιμοποιούσατε τη ρεματιά και για παιχνίδι;

(ΓΑ) [Γελάει] Α, χα, χα, χα!

(ΝΣ) Σ' αυτή την ηλικία πρέπει...

(ΓΑ) Ο υποφαινόμενος, ο υποφαινόμενος πήγαινε εκεί, το αγαπημένο μου σημείο ήτανε εκεί που πέρανε το... η Μικράς Ασίας, το ρέμα, στο οποίο υπήρχε ένα σπιτάκι εκεί, ένα από 'κείνα που λέγαμε «λυόμενα» εκείνη την εποχή, κι ήτανε σαν ραμποτέ που λέγεται το ξύλο, πράσινο, κι ήτανε το σπιτάκι της οικογενείας..., ο... ο Νίκος ο... , αχ, ξέχασα τώρα το επίθετο..., που ήτανε τρία αδέρφια, μωρέ, ήτανε ο Νίκος, η αδερφή τους και ο μεγάλος ο... Κοίτα, τώρα, μου διέφυγε τ' όνομα.

(ΝΣ) Καλά, σε λίγο θα σου έρθει.

(ΓΑ) Εκεί λοιπόν, πήγαινα κι έπαιρνα φόρα από πάνω και κουτροβάλαγα όλο το..., την όχθη, ας πούμε, κάτω, και πήγαινα κι έβλεπα το νεράκι που έτρεχε, ας πούμε, έτσι, την άνοιξη είχε νερό ακόμα, προς το τέλος στέγνωνε, κι έβλεπα τους γυρίνους μέσα που ήταν σαν μαύρα... πηγαίνανε μέσα στο..., μέσα στο αυτό.... Τα καλάμια μέσα, είχανε καλάμια.

(ΝΣ) Είχε καλάμια. Ευκαλύπτους είχε;

(ΓΑ) Ου...! Οι ευκαλύπτοι ήτανε... και τώρα είναι!

(ΝΣ) Τώρα είναι, αλλά από πότε...

(ΓΑ) Τότε ήτανε. Έχω ακούσει ότι τους ευκαλύπτους αυτούς τους είχανε φυτέψει ... Κοίταξε, λέει ότι τους φυτέψανε τα παιδιά του... της ΕΠΟΝ, ας πούμε. Αλλά δεν νομίζω. Εγώ νομίζω ότι είχανε φυτευτεί από πιο πριν. Εχω διαβάσει για τον ευκάλυπτο ότι είναι φυτό της Αυστραλίας. Είναι της Αυστραλίας. Κι ο ευκάλυπτος αναδίδει μια μυρωδιά η οποία είναι προφανής. Τη μυρίζεις, ας πούμε, δεν είναι κάτι το..., αόριστο. Μυρίζει αυτό το πράγμα, άμα σπάσεις το φύλλο, το μυρίζεις. Κι απομακρύνει τα κουνούπια! Τα 'χανε βάλει για να φεύγουν τα κουνούπια, ας πούμε, εκεί πέρα.

(ΓΚ) Για την ελονοσία.

(ΓΑ) Τα 'χανε φυτέψει από πιο πριν. Πρέπει να είναι πιο παλιά από το..., απ' το '43, '44 κ.λ.π. Ναι ευκαλύπτοι...

(ΝΣ) Αλλά είχε και καλαμιές.

(ΓΑ) Και τώρα, και τώρα εγώ όταν βρίσκομαι εκεί στη..., στο χώρο των..., των παιχνιδιών, εκεί που έχει γίνει παιδική χαρά, τώρα που είναι και το σπιτάκι των παιδιών, οι «Ρίζες» και τα λοιπά, του φίλου μου του Καραμπουρνιώτη, εκεί, που ασχολούνται πάρα πολύ, μπορώ και θυμάμαι πού ήτανε..., το πού περνούσα ακριβώς, γιατί δεν μπορείς να καταλάβεις τώρα που περνάει το ποτάμι, ας πούμε, γιατί έχει γίνει ένα ισόπεδο. Αν πιάσεις όμως τους ευκαλύπτους και τους δεις, φαίνεται πού ήταν η όχθη.

(ΝΣ) Ναι, έτσι, έτσι.

(ΓΑ) Εκεί παίζαμε και καθόμασταν.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Παίζαμε; Χαμός!

(ΝΣ) Τι παιχνίδια θυμάσαι; Κολυμπούσατε, μπαίνατε..., όχι κολυμπούσατε, μπαίνατε μέσα στο νερό;

(ΓΑ) Δεν είχε νερό για να κολυμπήσεις. Νεράκι, λιγάκι στον πάτο έτρεχε, ας πούμε... Έ, πλατσουρίζαμε εκεί, μπορεί να βρεχόμαστε λίγο μεταξύ μας, ε,ε, εντάξει...

(ΝΣ) Πλημμύρες θυμάσαι καθόλου εκείνη την εποχή; Κάποια πλημμύρα;

(ΓΑ) Πλημμύρα..., δεν είχε γίνει πλημμύρα... Αλλά υπήρχε λάσπη! Δεν ξέρω, ρε παιδί μου, αφού... Θυμάμαι η μητέρα μου μού είχε πάρει κάτι μποτάκια, απ' αυτά τα ... γαλότσες που τα λέγαμε, και μόλις μου πήρε τις γαλότσες πήγαινα και πλατσούραγα μέσα..., δηλαδή και να μην... και πήγαινα επί τούτου, έτσι; Και μου έλεγε η μάνα μου «Ρε Γιάννη μου, φύγε από τις λάσπες...» να πούμε και τα λοιπά... Καθάριζε η κακομοίρα, μου τις καθάριζε μετά και μάλιστα μια φορά έχασε την υπομονή της και μ' έδειρε. Ήταν η μοναδική φορά που με είχε δείρει. Μου το είχε πει είκοσι φορές δηλαδή «Μην πηγαίνεις στη λάσπη, μην πηγαίνεις στη λάσπη!» εγώ μέσα, ας πούμε, στο τέλος μου τις έβρεξε μια μέρα. Και το θυμάμαι γιατί δεν μου τις βρέχανε εμένα!

00:22:51 - Οι φίλοι του στο Συνοικισμό.

(ΝΣ) Είχες παρέα πια με τα παιδιά απ' το Συνοικισμό και...

(ΓΑ) Κοίταξε, ο πρώτος φίλος μου ήταν ο Χρήστος ο Κελεσίδης. Ο Χρήστος ο Κελεσίδης ο οποίος ζει, έχω μάθει ότι είναι λίγο άρρωστος τώρα... Ε, τα παιδιά, δηλαδή του... αυτού. Επίσης, ήτανε πολύ δικοί μας άνθρωποι οι Λιανέοι, απέναντι, η οικογένεια Λιανού, οι οποίοι ήτανε οι μοναδικοί πατριώτες του πατέρα μου, ήταν κι αυτοί Μεσσήνιοι... Κι αυτός είχε έρθει εδώ κυνηγημένος, ξέρεις, ας πούμε ήτανε....

(ΝΣ) Αυτοί αριστεροί, ναι.

(ΓΑ) Ε, ήταν αριστεροί, ναι ήταν!

(ΝΣ) Έχουμε πάρει συνέντευξη από τη Νίκη.

(ΓΑ) Από τη Νίκη; Σας τα έχει πει αυτά;

(ΝΣ) Μας έχει πει, ναι.

(ΓΑ) Ο πατέρας της ήτανε..., ήταν καπετάνιος στη... στο μέρος που καταγόντουσαν, και όταν ανετράπη η κατάσταση και κυνηγηθήκανε οι αριστεροί, ήρθε εδώ... Προσπαθούσε να σώσει τη ζωή του, έτσι δεν είναι; Γιατί τον έψαχναν για να τον σκοτώσουνε. Κρύφτηκε δηλαδή, στην ουσία, στο Χαλάνδρι. Μάλιστα ο πατέρας μου είχε μια ιστορία, τα 'λεγε γι' αυτό. Δεν ξέρω κατά πόσο είναι αλήθεια. Ο πατέρας μου πάντως την έλεγε. 'Ότι κάποτε σ' ένα στενό, ας πούμε, βρήκε έναν παλιό του φίλο, τέλος πάντων, και πατριώτη... και του λέει «Τι κάνεις εσύ εδώ;» Και λέει «Εχω έρθει να εκδικηθώ! Αυτόν που ... ξέρω 'γω τι μου 'κανε!» Εννοώντας τον μπαμπά της Νίκης. Και του λέει «Ρε, βάλ' το πιστόλι στην τσέπη σου και σήκω φύγε από 'δω πέρα! Ο άνθρωπος έχει οικογένεια, παιδιά, φύγε από 'δω πέρα, να πούμε, και μην σε ξαναδώ...», δεν ξέρω τι... Και πάντοτε ο πατέρας μου ισχυριζότανε ότι ...ε! έκανε κάτι για τον ξάδερφό του που δεν συμφωνούσαν μεν πολιτικά, αλλά όταν τα ξεχνάγανε γινότανε πολύ... Διασκεδάζανε μαζί, και τα πίνανε και λέγανε αστεία, φτάνει να μην ερχότανε η συζήτηση στα πολιτικά. Αμα ερχότανε η συζήτηση στα πολιτικά... [Γελάει]... έφευγε ο ένας από 'δω κι ο άλλος από 'κει! Το 'χω ζήσει αυτό το... Δηλαδή, εγώ, αν μου πεις πού ανήκεις, σε ποια γενιά ανήκεις, σ' αυτήν θα πω. Σ' αυτήν του μετεμφυλιακού μίσους ανήκω. Αυτό έζησα εγώ.

00:25:13 - Η εκτέλεση του θείου του και άλλες μετεμφυλιακές ιστορίες.

(ΝΣ) Γινότανε κουβέντες στο σπίτι;

(ΓΑ) Κι αντί να γίνω δεξιός, όπως ήθελε ο πατέρας μου να γίνω, έγινα το άλλο.

(ΝΣ) Γινότανε κουβέντες ανοιχτά στο σπίτι σου για..., μετά, τη δεκαετία του '50 για πολιτική;

(ΓΑ) Πώς δεν γινότανε. Συνέχεια, όλη την ώρα. Ο πατέρας μου είχε χάσει και τον αδερφό του. Είχε... είχε σκοτωθεί, ας πούμε. Ήταν δεξιός και ο αδερφός του, βέβαια. Και... είχε σκοτωθεί, τέλος πάντων, είχε εκτελεστεί κάπου στην... στην Πελοπόννησο, κι ο πατέρας μου ήτανε... δεν είχε δηλαδή μόνο... [Ξεφυσάει] Χειρότερος θα...! Εγώ αν ήμουνα στη θέση του θα ήμουνα ακόμα πιο... θα είχα πιο μεγάλο μίσος μέσα μου. Σα να μου φαίνεται ότι το είχε λίγο ... Αν και μένα με έβγαλε Γιάννη απ' αυτό! Γιάννη τον λέγανε αυτόν. Και μ' έβγαλε Γιάννη για τον αδερφό του, ας πούμε.

(ΝΣ) Στον εμφύλιο.

(ΓΑ) Το '43, ναι.

(ΝΣ) Όχι μετά ...

(ΓΑ) Το '43 σκοτώθηκε ο αδερφός του.

(ΝΣ) Α! Οπότε με τους Γερμανούς σκοτώθηκε;

(ΓΑ) Όχι, σου είπα τον σκοτώσανε οι αριστεροί.

(ΝΣ) Στη διάρκεια της κατοχής, όχι τον καιρό του εμφυλίου.

(ΓΑ) Το '43. Το '43 ήταν ακόμα κατοχή. Ε,ε, είχε χάσει και τον αδερφό του, δηλαδή, με άλλα λόγια, έτσι; Ο Λιανός δεν είχε χάσει κανένανε... αλλά, εν πάση περιπτώσει, σου λέω τα πίνανε και τη βρίσκανε μαζί σαν πατριώτες, σαν φίλοι, σαν κάτοικοι εδώ του ... της γειτονιάς μας και τα λοιπά. Φτάνει να μην γινότανε πολιτική συζήτηση! Αν γινόταν πολιτική συζήτηση τσακωνόντουσαν. Έφευγε ο πατέρας μου νευριασμένος..., τέλος πάντων...

(ΝΣ) Εσύ ως παιδάκι πώς ένιωθες ν' ακούς αυτές τις ιστορίες; Εφευγες ή καθόσουν...

(ΓΑ) Ω! Καθόμουνα! Καθόμουνα και όχι μόνο... όχι μόνο καθόμουνα αλλά μεγαλώνοντας, σιγά σιγά, άρχισα να τα ψάχνω αυτά τα πράγματα. Κι έκανα ανακαλύψεις. Ξέρω τι έχει γίνει. Τι είχε γίνει με τον αδερφό του. Ο πατέρας μου δεν ήθελε να παραδεχτεί ορισμένα πράγματα, εγώ ξέρω όμως τι έγινε. Δηλαδή, δεν ξέρω και ακριβώς αλλά... ξέρω τι έγινε.

(ΝΣ) Θέλεις να πεις κάτι παραπάνω; Ή όχι;

(ΓΑ) Νομίζω ότι τον... τον κατηγορήσανε για..., για μαύρη αγορά. [-Μικρή παύση] Ίσως άδικα, γιατί απ' ότι έχω καταλάβει αυτός ήτανε ένα πολύ έτσι, έξω καρδιά, άτομο, ήτανε ένας «μπον βιβέρ», ας πούμε, που γλένταγε με παρέες, ήτανε ένας τύπος, ας πούμε, που δεν μαζευότανε. Ήτανε, ήτανε γλεντζές. Ήτανε ένας ελεύθερος άνθρωπος, ας πούμε. Και ο πατέρας μου, όταν του το 'πα, δηλαδή ότι τον είχαν κατηγορήσει για μαύρη αγορά, κόντεψε να με σκοτώσει, ας πούμε... Και μου είπε ότι «Ο Γιάννης αν είχε κάνει τέτοιο πράγμα, τάζε ορφανά και χήρες στην Αθήνα!» Τώρα... σκατά τώρα, τέλος πάντων. Τι να πει ο πατέρας μου! Αλλά έχω μάθει όμως από αριστερούς, ότι όταν πέρασε λαϊκό δικαστήριο... Α! Τον είχαν ειδοποιήσει όμως! Τον είχαν πιάσει δυο, τρεις φορές και του 'πε, ο Πέρδικας πρέπει να 'τανε, δεν ξέρω αν έχεις ακουστά...

(ΝΣ) Όχι, δεν έχω.

(ΓΑ) Του είπε «Μάγκα, μην σε ξαναπιάσω, γιατί άμα σε ξαναπιάσω θα... θα 'χεις κακά ξεμπερδέματα!» Όλα αυτά είναι υποθέσεις μου, βέβαια. Αλλά νομίζω ότι κάπως έτσι πρέπει να είναι. Και την άλλη φορά που τον έπιασε, τον πέρασαν λαϊκό δικαστήριο. Αλλά **ΛΕΝΕ** [Τονίζει τη λέξη] ότι τον αθώωσαν! Κι ότι μετά που πήγε πιο κάτω του την μπουμπουνίσανε, ας πούμε. Και μια κυρία που είναι απ' αυτά τα μέρη, μια πολύ αξιόπιστη γυναίκα, μου είπε ότι έτσι κάνανε. Δηλαδή δεν ήτανε, δεν ήτανε, δηλαδή, μοναδική περίπτωση του θείου μου. Μάλλον... ήτανε πάγια τακτική, δεν ξέρω για ποιο λόγο. Λέγανε «*Εντάξει, αθώος ο κατηγορούμενος!*» και μετά πιο κάτω τον ... Ο πατέρας μου, εντάξει, είχε..., εντάξει, είχε παραφρονήσει γιατί τον αγαπούσε πάρα πολύ. Ε, καταλαβαίνεις τώρα πόσο δεξιός ήτανε, έτσι;

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι!

(ΓΑ) Απ' την άλλη ο μπαμπάς της Νίκης ήτανε... πολύ αριστερός κι αυτός... Δεν ξέρω αν σου 'χει πει η Νίκη ότι... ο πατέρας μου το έλεγε αυτό, δεν ξέρω αν είναι αλήθεια, ότι κάποτε πέρασε ο Άρης Βελουχιώτης απ' το χωριό αυτό σε μια περιοδεία του στη Μεσσηνία και του είπε «*Παναγιώτη...*» του λέει «... δεν έχεις καθαρίσει πολλούς! Βγαλ' τους απ' τη μέση!» του λέει. «*Μη... μη χαρίζεσαι...*» του λέει «...*εδώ πέρα!*» Και φαίνεται ότι ο κυρ Παναγιώτης ήτανε μάλλον μετριοπαθής. Γιατί ο Άρης του είπε τέλειωνε μ' αυτούς, ας πούμε. Τέλος πάντων, ο άνθρωπος θα 'τανε, θα 'τανε εντάξει, θα 'τανε. Καλός άνθρωπος ήτανε.

(ΝΣ) Μάλιστα.

00:30:20 - Σχόλια σχετικά με την ευθύνη των Άγγλων στο ξέσπασμα του εμφυλίου.

(ΓΑ) Τίποτα, όλοι καλοί ήτανε, ας πούμε, οι ξένοι μας, μας..., μας πήραν στο λαιμό τους...! Λοιπόν, εγώ πιστεύω ότι η κρίσιμη στιγμή, δύο ήταν οι κρίσιμες στιγμές εκείνων των χρόνων, η μία ήτανε..., ήτανε το... οι πρώτες μέρες το Δεκέμβρη που σκότωσαν τον κόσμο και αυτό δεν μπορεί κανείς να..., να απομακρυνθεί από την άποψη ότι οι πυροβολισμοί ήτανε εγγλέζικοι. Δεν θέλω να πω ότι πυροβολήσανε τα δάχτυλα τα αγγλικά, άνθρωποι βαλμένοι από τους... από τους Άγγλους! Δεν ήταν ο Έβερτ! Ήτανε πράκτορες των Άγγλων! Μπορεί κι η ίδια η αστυνομία να μην το ήξερε. Ή μπορεί ο αστυνομικός να μην ήξερε ότι κάποιος από πίσω παρακρατικός θα πυροβολήσει, ας πούμε. Τα κορμιά που πέσανε στις αρχές του Δεκέμβρη κάτω στο Σύνταγμα,

ήτανε σφαίρες εγγλέζικες! Και το κάνανε για να μην συνεννοηθούμε, το κάνανε όταν υπήρξαν φήμες ότι η ηγεσία του ΕΛΑΣ και η κυβέρνηση του Παπανδρέου θα βρισκόntonταν να τα βρούνε! Τότε το κάνανε! Για να γίνει η αναμέτρηση για να τους νικήσουν! Γιατί το ξέραν ότι θα τους νικούσανε! Τι ήτανε, ας πούμε; Δυο παιδιά, ας πούμε, με κάτι ψευτοντούφεκα, ας πούμε, που είχανε κλέψει απ' τους Γερμανούς; Οι άλλοι ήταν στρατός! Που, που νίκησε τους Γερμανούς στη Βόρεια Αφρική, τι ... Θα..., θα αυτά; Μα σ' ένα μήνα τους καθάρισε και φύγανε, ας πούμε. Λοιπόν, αυτοί ήτανε η πρώτη κρίσιμη στιγμή, το κάνανε Άγγλοι, άρα αυτοί μας διχάσανε... Είχαμε βέβαια τις αφορμές μας, είχαμε πολλές αφορμές, είχαμε την δίκη των έξι, είχαμε τη Μεταξική δικτατορία, είχαμε πάρα πολλά, είχαμε βασιλικούς και αντιβενιζελικούς, είχαμε πολλά για να μας χωρίσουνε, οι Άγγλοι όμως είναι επιστήμονες σ' αυτό. Το ξέρανε! Πυροβολήσαν τη στιγμή που έπρεπε, μας κάνανε δύο θηρία που το ένα σκότωνε το άλλο, και η άλλη στιγμή ήταν η τραγική εκείνη απόφαση του Ζαχαριάδη να μην συμμετάσχει στις εκλογές του '46 που έφερε τον δεύτερο εμφύλιο! Αυτά μας καταστρέψανε! Και δεν φταίει ο Ζαχαριάδης! Νομοτέλεια ήτανε, δεν μπορούσε να κάνει διαφορετικά! Πρέπει να, πρέπει να ήτανε κι άλλοι άνθρωποι οι οποίοι θ' αποφασίζανε, να μη γίνει αυτή η απόφαση, να μη βγούνε στο βουνό! Κατάλαβες; Ο Καραγιώργης, ο διευθυντής του «Ριζοσπάστη» ήτανε της άλλης πλευράς. Κι έχω και την τιμή, πλάι στον Καραγιώργη να ήταν και ο πεθερός μου, ο μακαρίτης ο Τζούγας, ο οποίος ήτανε από τη Μικρά Ασία, ας πούμε, είχε έρθει κι ήταν κι αυτός της γραμμής όχι ένοπλη..., όχι ένοπλος αγώνας συνέχεια δεύτερο αντάρτικο, και τους πήρε ο διάολος, ας πούμε... Καλά ο Τζούγας δεν έπαθε τίποτα γιατί διεγράφη τελείως κι έφυγε. Τον Καραγιώργη όμως τον σκοτώσαν στη Ρουμανία μετά από ένα, δύο χρόνια. Λοιπόν, αυτοί..., αυτά πάθαμε! Τα πάθαμε, θα τα παθαίναμε! Δεν υπήρχε περίπτωση! Αλλά αν δεν βάζανε το χέρι τους οι Εγγλέζοι... θα 'ταν άλλη η μοίρα μας! Θα 'μαστε και 'μεις ευρωπαϊκή χώρα, όχι αυτό που χάσαμε τριάντα χρόνια, ας πούμε, πίσω.

00:33:37 - Η πολιτική του διαφοροποίηση από την οικογένεια.

(ΝΣ) Εσύ σε ποια ηλικία ένιωσες ότι διαφοροποιείσαι απ' τι απόψεις του πατέρα σου;

(ΓΑ) Πολύ νωρίς. Απ' το 1963. Χε, χε, χε. [Γελάει] Ακούστε να δείτε. 'Όταν...

(ΓΚ) Απ' το γυμνάσιο, δηλαδή.

(ΓΑ) Ναι. 'Όταν σκοτώθηκε ο Λαμπράκης ήμουνα τόσο συγκλονισμένος και τόσο φανατικά εναντίον, ας πούμε, των δυνάμεων των...

(ΓΚ) Της Φρειδερίκης.

(ΓΑ) Της Φρειδερίκης... [Γελάει] Δεν υπήρχε περίπτωση! Αλλά ήμουνα, πώς να σου πω, δηλαδή είχα ταχτεί πια απ' την άλλη μεριά, που πήγα και γράφτηκα στους Λαμπράκηδες. Και είχα και ινστρουχτορα, ας πούμε, τον..., ποιος ήτανε τότε; 'Ένα παιδί... , ο Μαλακός ήταν ο ένας... Τέλος πάντων. Και είχα πάρει ένα βιβλίο του Λένιν, το «Τι να κάνουμε» το οποίο είχε μια ζωγραφιά του απ' έξω να σκάβει. Μ' ένα φτυάρι ο Λένιν. Και..., το διάβαζα τη νύχτα εκεί μ' ένα πορτατίφ και ξύπνησε ο πατέρας μου και μου λέει «Τι κάνεις εκεί, ρε;» λέει. Λέω «Διαβάζω!» «Τι διαβάζεις;» μου λέει. «Ε, λέω, διαβάζω, τώρα τι σε νοιάζει;» του λέω. «Όχι, να δω τι διαβάζεις!» Τέλος πάντων το τραβάω εγώ, τραβάει εκείνος, μου το παίρνει το βιβλίο, κοιτάζει, βλέπει τον Λένιν μπροστά. «Ρε, κερατά...» μου λέει «...εκεί στο σχολείο εγώ σε στέλνω για να διαβάζεις αυτά;» Του λέω «Ρε πατέρα, άσε με τώρα...!» Παφ, του δίνει μια του βιβλίου το σχίζει στα δύο. [Γελάει] Μετά το παίρνω το βιβλίο, πάω λοιπόν στους Λαμπράκηδες εκεί, λέω «Με συγχωρείτε ρε

παιδιά...» λέω «... έγινε ένα ατύχημα και το είδε ο πατέρας μου εκεί...» λέω και τα λοιπά «... και μου το 'σκισε!» Μου λέει «Δεν πειράζει, σύντροφε...» λέει «... αφού είναι απ' την «αντίδραση» δεν πειράζει!»

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Ωραίο δεν ήταν αυτό;

(ΝΣ) Πολύ ωραίο. Σε γυρνάμε, λοιπόν, πάλι πίσω στα...

(ΓΑ) Αφού ήταν, και προερχόταν απ' την «αντίδραση» δεν πειράζει.

(ΝΣ) Δεν πειράζει, ναι. [Γέλια]

00:35:34 - Από Ολυμπιακός έγινε Παναθηναϊκός, προκειμένου να πάει στο γήπεδο.

(ΝΣ) Σε γυρνάω πάλι πίσω...

(ΓΑ) Ναι.

(ΝΣ)... ε,ε, εσύ πήγες στο δημοτικό...

(ΓΑ) Α! Και πολύ φίλος μου επίσης ήταν ο Χαράλαμπος ο Γολέμης, έτσι;

(ΝΣ) Α! Μάλιστα, απέναντι.

(ΓΑ) Ο Χαράλαμπος δεν..., ναι, γιατί εγώ μετά από του Κελεσίδη έφυγα και πήγα στου Καραμπουρνιώτη. Γωνία Καρελλά και... και Μικράς Ασίας και ήρθαν οι Γολεμαίοι τότε και χτίσαν το σπίτι τους...

(ΝΣ) Σε ποια ηλικία αλλάξατε σπίτι; Σε ποια ηλικία ήσουν;

(ΓΑ) Ε,ε,ε, ήμουνα... πρέπει να ήμουνα στην... στο δημοτικό, μωρέ.

(ΝΣ) Στο δημοτικό ακόμα, ναι.

(ΓΑ) Στην τρίτη δημοτικού, ας πούμε, πήγαμε στου Καραμπουρνιώτη, ήρθε τότε ο κυρ Γολέμης κι έχτισε το σπίτι εκεί και γίναμε φιλαράκια με τον Χαράλαμπο που μέχρι και σήμερα, ας πούμε, ακόμα... Γίναμε και Παναθηναϊκοί! Ο κυρ Γολέμης, ο πατέρας του Αιμίλιου, τον ξέρεις τον Αιμίλιο; Ναι. Ο πατέρας τους ήταν παράγων του Παναθηναϊκού. Ήταν ασφαλιστής και ασφάλιζε όλα τα αυτοκίνητα των παικτών του Παναθηναϊκού, κι όλοι παρελάυναν από 'κει μέσα. Τι Λινοξυλάκης, τι..., τι Λουκανίδης, οι πάντες μέσα εκεί. Και να τους βλέπω και γουρλώνανε τα μάτια μου. Έλεγα «Παναγία μου, αυτοί οι γίγαντες εδώ;» Κι είχα γίνει Ολυμπιακός ο καημένος. Και άλλαξα. Του λέω μια μέρα... Εν τω μεταξύ είχε αυτοκίνητο, ο πρώτος που είχε αυτοκίνητο. Ήταν πλούσιος. Είχε πάρει ένα Morris. Πώς τα λένε, εκείνη την εποχή, εγγλέζικο, πράσινο και κάθε Κυριακή δύο η ώρα κατεβαίνανε Λεωφόρο Αλεξάνδρας για να δουν τον αγώνα. Κι είχα σκάσει απ' τη ζήλια μου. Έλεγα, «Παιδί μου, θέλω και 'γω...» Ξέρεις τι μανία είχαμε τότε με τα ποδόσφαιρα. Και πάω και του λέω μια μέρα «Κυρ Παντελή, θέλω να με πάρεις...» του λέω «... μια μέρα στο γήπεδο.» Εν τω μεταξύ κι ο Παντελής ήταν και πλακατζής «Τι να σε πάρω εσένα...» λέει «...εσύ είσαι Ολυμπιακός

εσύ!» Του λέω «Κυρ Παντελή, πάρε με και θα γίνω Παναθηναϊκός!» [Γέλια] Και με πήρε, που λες και πήγα, και πήγαινα στο γήπεδο... Άσε, ωραία ήτανε... Γίναμε Παναθηναϊκοί, ναι.

00:37:32 - Δημοτικό σε ιδιωτικό σχολείο. Αναφέρει τα ιδιωτικά σχολεία του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Και το σχολείο λοιπόν... Το δημοτικό πού πήγαινες;

(ΓΑ) Το δημοτικό... κοίτα να δεις. Το δημοτικό πήγα εδώ στη γειτονιά μας. Στην οδό Φωσκόλου, εδώ, που είναι η προέκταση της Επιδαύρου, στην ουσία. Η Επιδαύρου δεν ήτανε επάνω στην Βασιλέως Γεωργίου. Ένα κομμάτι της, το τελευταίο λέγεται Φωσκόλου. Εκεί ήτανε ένα ιδιωτικό σχολείο είχε ανοίξει «Φεσσοπούλου-Περατινού».

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Και με πήγε εκεί η μάνα μου γιατί αν δεν πήγαινα εκεί και πήγαινα στο δημόσιο θα έπρεπε να πάω στο «Λίτσειο». Στο 2^ο Δημοτικό υπάγετο ο Συνοικισμός, ας πούμε. Και... και δεν ήθελε να περνάω την Πεντέλης. Φοβότανε. Γιατί με είχε ένανε και λέει «Μανώλη μου...» λέει «... να τον γράψουμε εδώ στη γειτονιά μας να πάει, δεν πειράζει...» λέει «... ας πληρώνουμε!» Κι έδινε ο φουκαράς ο πατέρας μου το μισό μισθό γι' αυτό το σχολείο που πήγα εδώ πέρα στη Φεσσοπούλου.

(ΝΣ) Είχε πολλά παιδιά αυτό το σχολείο;

(ΓΑ) Πώς, αμέ! Βέβαια! Πολλά παιδιά είχε.

(ΝΣ) Γιατί δεν είχε σχολείο ο Συνοικισμός.

(ΓΑ) Κι ο Χαράλαμπος εκεί ήρθε. Ο Συνοικισμός ναι. Το Βερβενιώτειο πρέπει ν' άνοιξε ένα, δυο χρόνια μετά. Δηλαδή, μόλις πήγα εγώ, άλλη, μία δυο χρονιές μετά... Αν, ας πούμε, δεν... ,είχε γίνει το Βερβενιώτειο θα πήγαινα στο Βερβενιώτειο. Πήγαν, άλλα παιδάκια πηγαίνουν. Άλλα πια τα είχανε γράψει εκεί... Είχε..., είχα αρχίσει κι έκανα και Αγγλικά, ερχότανε κι η Κανατσούλη τότε κι έκανε και πιάνο, γράφτηκα στο πιάνο. Αλλά δεν φτάναν τα λεφτά γιατί ήθελε κι άλλα, ήθελε έξτρα χρήματα γι' αυτά, και μου λέει ο πατέρας μου «Βρε Γιάννη μου...» μου λέει «... απ' τη μία το σχολείο το μνηιάτικο, απ' την άλλη τα αγγλικά, τώρα και πιάνο..» μου λέει «... δεν μου φτάνουνε τα λεφτά.»

(ΓΚ) Στο ιδιωτικό σχολείο ήταν αισθητή η διαφορά της κοινωνικής τάξης;

(ΓΑ) Εκείνα τα χρόνια δεν ήτανε... δεν ήτανε τα ιδιωτικά τόσο μεγάλη διαφορά. Ε,ε,ε γιατί... άλλωστε ήταν και πάρα πολλά. Είχαν άνθηση μεγάλη τότε. Ήτανε ένα σωρό. Ήταν το «ΦΩΣ», ήταν του «Περατινού», ήτανε πολλά... Ήτανε κι άλλα που δεν θυμάμαι τα ονόματά τους τώρα. Εκείνα τα χρόνια φαίνεται ότι δεν ήταν πολλά τα σχολεία και ικανοποιούσανε τις ανάγκες του κόσμου και τα ιδιωτικά. Τα οποία είχανε λίγο εκλαϊκεύσει λιγάκι την εκπαίδευση, το δημοτικό σχολείο. Δεν ήτανε δα και..., ήμουνα εγώ μεγιστάνας και πήγαινα στο... στο ιδιωτικό. Και να σου πω και κάτι; Μη νομίζεις ότι μας είχανε καλομαθημένα! Εμένα μ' έπιασε κάποτε η Φεσσοπούλου και μ' έκανε μαύρο! Με είχε βγάλει έξω η δασκάλα γιατί ήμουνα άτακτος και περνάει αυτή η θηριώδης γυναίκα, μου λέει «Τι κάνεις εσύ εδώ;» Της λέω «Μ' έβγαλε έξω η κυρία.» «Γιατί...»

μου λέει «... σ' έβγαλε έξω;» Λέω «Μίλαγα.» «Έλα εδώ!» μου λέει. Και με παίρνει στο γραφείο..., βρε παιδιά, με τσάκισε!

(ΝΣ) Ήταν η διαπαιδαγώγηση τότε.

(ΓΑ) Μου... έβαλα το χέρι μου έτσι, κι είχε έναν χάρακα, ξέρεις, μ' εκείνα τα σιδεράκια στην άκρη και μ' έκανε μαύρο! Και με είχε σηκώσει εδώ από τη... από τη... από τις φαβορίτες εδώ, με πήγε έτσι στο γραφείο. Κι άλλες φορές! Όχι μόνο αυτή! Ξέρεις τι... Δεν ήτανε... ιδιωτικό ε... για να τα χαϊδεύουνε και να ... Δεν ήταν τότε. Ήτανε κανονικό! Ήταν σχολείο!

(ΝΣ) Θυμάσαι πόσα παιδιά ήταν στην τάξη περίπου;

(ΓΑ) Ήμασταν είκοσι πέντε, τριάντα παιδιά. Α! Ναι, άκου! Όλα τα θυμάμαι. Στην τρίτη του «Φεσσοπούλου-Περατινού» συμπράξαμε με το «ΦΩΣ». Και γίναμε κοινή τάξη «ΦΩΣ» και... «ΦΩΣ» και «Φεσσοπούλου» γίναμε ένα.

(ΓΚ) Τρίτη δημοτικού;

(ΓΑ) Στην τρίτη δημοτικού, ναι. Στην τετάρτη όχι, και στην πέμπτη ή στην έκτη, δεν θυμάμαι καλά τώρα, συνέπραξε με το..., με το «Νεστορίδη». Ήρθε πλέον η Σχολή «Νεστορίδη» εδώ, που εγκαταστάθηκε σ' ένα κτίριο της Βασιλέως Γεωργίου, τώρα έχει γίνει πολυκατοικία, απέναντι ακριβώς απ' το ζαχαροπλαστείο που είναι τώρα εκεί. Δεν είναι ένα ζαχαροπλαστείο;

(ΝΣ) Ναι, ναι!

(ΓΑ) Ακριβώς απέναντι ήταν το κτιριάκι και είχαμε και μια πολύ καλή δασκάλα, την κυρία Μάργαρη, τη θυμάμαι την καημένη αυτή τη γυναίκα. Και συμπράξανε, μάλλον εκείνη τη χρονιά έσβησε του «Φεσσοπούλου-Περατινού» έγινε Νεστορίδη. Νομίζω το πήρε... την πήρε τη φίρμα, ας πούμε, κι ήτανε «Σχολή Νεστορίδη».

(ΝΣ) Είχε και γυμνάσιο η Σχολή «Νεστορίδη»;

(ΓΑ) Νομίζω είχε, εγώ δεν πήγα...

(ΝΣ) Νομίζω είχε...

(ΓΑ) Εγώ πήγα στο δημόσιο μετά. Πήγα στο 1^ο.

(ΝΣ) Γιατί δεν ξέρω αν είχες ακούσει εσύ να λέγεται «Νεστορκλαμπ»...

(ΓΑ) Εκείνο τον καιρό όχι!

(ΝΣ)...του Νεστορίδη;

(ΓΑ) Αν και δεν είχα... αυτά τα «κλαμπ» πρέπει να βγήκανε εκεί στις αρχές του '60, δηλαδή, γιατί αρχίσανε οι διασκεδάσεις.

00:42:18 - Κινηματογράφος «Αθηνά». Εμπειρία από τη στρατιωτική του θητεία.

(ΓΑ) Εγώ νομίζω ότι ένας μεγάλος σταθμός ... εκείνη την εποχή ήταν το έργο «Ο κατήφορος». Με τον Κούρκουλο, ε; ο Κούρκουλος δεν ήτανε; Η Λάσκαρη και η Μίρκα Καλατζοπούλου, η αδερφή της που τον σκότωσε και τα λοιπά. Τότε αρχίσανε τα «μπουκάλια», ξέρω 'γω, τα... ε,ε τα πάρτι, ας

πούμε, τα κλαμπ... Το έργο αυτό το είδα στην «Αθηνά» όντας έκτη δημοτικού. Απαγορευότανε, μπήκα παράνομα και υποτίθεται ότι τους κοροΐδεψα και τους είπα ότι ήμουνα πιο μεγάλος. Κολοκύθια. Αυτοί με κοροϊδέψανε. [Γελάει] Που μου πήραν το εισιτήριο και με βάλανε μέσα!

(ΝΣ) Τη θυμάσαι την «Αθηνά» καλά, έτσι;

(ΓΑ) Πάρα πολύ.

(ΝΣ) Τα παιδιά απ' το Συνοικισμό, κυρίως, πηγαίνανε, ε;

(ΓΑ) Α! γινόταν εκεί μέσα Τέξας! Κάθε Κυριακή πρωί.

(ΝΣ) «Σινεάκ».

(ΓΑ) Την Κυριακή πρωί γινότανε «Σινεάκ» εκεί. «Σινεάκ»... Δηλαδή έπαιζε κανένα «Ταρζάν», ας πούμε, είχε «Επίκαιρα» πρώτα, είχε κάνα «Μίκι Μάους» πρώτα απ' όλα, γινότανε... Αν δηλαδή έβλεπες τι γινόταν εκεί πέρα μέσα, ήτανε κάτι το απίστευτο. Δηλαδή ... πρώτα απ' όλα ήταν μια μεγάλη αίθουσα εκείνα τα χρόνια, έτσι; Ήτανε..., είχε..., ξέρω 'γω μεγάλη αίθουσα! Λοιπόν και έβλεπες πιτσιρικάδες, με..., με πορτοκαλάδες, με..., με σάμαλι, με φιστίκια, πασατέμπους, σφαλιάρες, ε..., φωνές..., ξέρω 'γω... Ε, όταν άρχιζε βέβαια ησυχάζαν τα πράγματα, ξέρω 'γω, γιατί βλέπαν το έργο, ας πούμε, και... Αν και αυτό που μου είχε μείνει αξέχαστο είναι... χμ... [Χαμηλώνει την ένταση της φωνής του] ... η πρώτη μου «τσόντα»... , ας πούμε, στη Λάρισα, φαντάρος, που γινόταν μια χάβρα, πα..., φωνές κακό... , ας πούμε, και μόλις είχε... Τότε είχαν «τσόντα» κανονική. Δηλαδή δεν ήταν όλο το έργο... τη βάζαν για 10 λεπτά. Μόλις λοιπόν έμπαινε η «τσόντα» γινότανε εκκλησία μέσα. Πέφτανε όλοι στο κάθισμα βαθιά, ανάβαν τσιγάρα, έβλεπες έβγαίνε επάνω... μια «φούμα», ας πούμε ... Μόλις, ας πούμε, άρχιζε η «τσόντα», ανάβαν τσιγάρο όλοι και καθόντουσαν βαθιά στη θέση για να το απολαύσουνε, ας πούμε. [Γελάει] Και μετά όταν σχόλαγε, μόλις, ας πούμε τέλειωνε, γιατί όλοι καθόντουσαν για να δούνε την «τσόντα», ας πούμε. Μόλις την βλέπαν δεύτερη φορά, γιατί καθόνταν να τη δουν και δεύτερη φορά, σχόλαγε, δηλαδή, πώς να στο πω, ήταν σαν σχόλαγμα, φεύγαν όλοι! [Γέλια] Εμπαινε η άλλη φουρνιά, ας πούμε.

00:44:56 - Τα σουβλάκια του Καραδήμα.

(ΝΣ) Επίσης εκεί, μια κι είπες για την «Αθηνά» και δίπλα ήτανε και τα σουβλάκια του Καραδήμα. Για πες μας και γι' αυτό.

(ΓΑ) Το 'χω ζήσει. Τον Καραδήμα τον, τον... τον... ίσως να 'χω φάει το πρώτο σουβλάκι που έφτιαξε! Αν όχι το πρώτο το δέκατο, ξέρω 'γω! Ε, ένας... Έχω στενοχωρηθεί λίγο γιατί κάτι έγραψα μια κριτική για το... και παρεξηγήθηκε λίγο η κόρη του. Δεν ήμουνα καλά πληροφορημένος . Άκου να δεις, ο ανθρωπάκος αυτός ήταν ένας άνθρωπος βιοπαλαιστής, ας πούμε. Είχε δυο παιδάκια, όταν ήταν μικρά γυρίζανε εκεί μέσα, κι η γυναίκα του, έφτιαξε ένα μαγαζάκι, το οποίο το πήγε πολύ ψηλά. Χωρίς να κάνει κάτι ο άνθρωπος. Έφτιαξε ένα σουβλάκι που καταλάβαινε να κάνει. Το τύλιγε όμορφα, έπαιρνε καλό κρέας, ε,ε, είχε ένα στυλ που το 'φτιαχνε, το 'στριβε καλά και γινότανε έτσι σαν σωληνάκι, μετά ανακαλύψανε με τη γυναίκα του, για να το κάνουν πιο νόστιμο, για να... και μια σαλτσούλα εκεί... σ' ένα κατσαρολάκι δίπλα του το 'χε και έγινε πάρα πολύ δημοφιλής! Όλοι οι κουλτουριάρηδες καταλήξανε στον Καραδήμα, ας πούμε. Ο οποίος Καραδήμας ήτανε μια ζωή μουτρωμένος. Δηλαδή, δεν ξέρω αν τον είχα δει ποτέ να γελάει, αυτόν τον άνθρωπο. Ε,ε,ε, ήταν στενό..., ήταν κι άρρωστος λέει, μου είπε η κόρη του

χίλια δυο, τέλος πάντων, που μετάνιωσα πάρα πολύ που έγραψα, ξέρω 'γω κάτι. Πρώτα, νόμιζα πως ήταν τέως χωροφύλακας. Δεν ήταν. «Ούτε καν!» μου λέει. Δεν είχε καμία σχέση. Της ζήτησα συγγνώμη. Της λέω «*Ήμουν κακά πληροφορημένος...*», αλλά δεν έγραψα και κάτι κακό! Απλώς, λέω, ήθελα να μεταδώσω το... το κλίμα, ξέρω 'γω, του μαγαζιού. Μια χαρά ήτανε, ένα μαγαζάκι ήτανε, βιοπαλαιστής, προσπαθούσε να κάνει κάτι και το 'κανε καλά, το 'κανε καλά! Μάλιστα κύριε. Είχε μεγάλη επιτυχία. Εδώ ερχόντουσαν, δεν ξέρω από πού, για να φάνε το σουβλάκι του Καραδήμα, μπράβο του! Ένα απλό πράγμα το 'κανε δημοφιλές και μπράβο του, ήταν ένας καλός οικογενειάρχης, τα δυο το παιδάκια γυρίζανε εκεί πέρα κι η γυναίκα του πάλευε κι αυτή να φτιάξει τα σουβλάκια, να φτιάξει τα διάφορα πράγματα που χρειαζόντουσαν... Τα καλύτερα λόγια έχω να πω για το μαγαζί του Καραδήμα. Απλώς ήταν λίγο μωτρωμένος πάντα. Δεν του έπαιρνες...

(ΝΣ) Πήγαινε κόσμος εκεί πολύς.

(ΓΑ) Δεν του έπαιρνες ένα χαμόγελο, να πούμε.

(ΝΣ) Ναι.

Μάλιστα, ναι, ήτανε! Πήγαινες εκεί στην «Αθηνά», έτρωγες το σουβλάκι σου μετά... Τώρα πια όλα κρύα και νεκρά, ας πούμε.

00:47:19 - Τα μαγαζιά του Συνοικισμού.

(ΝΣ) Θα σε ξαναγυρίσω στο Συνοικισμό...

(ΓΑ) Ναι!

(ΝΣ) Να μου πεις για τα μαγαζιά που ήτανε εκεί γύρω, από πού ψωνίζατε, τότε που ήσουνα παιδί ακόμα... Ήτανε μαγαζιά, περίπτερα...

(ΓΑ) Ήτανε, ήτανε, ήτανε. Τότε δεν ήτανε τα σούπερ μάρκετ, ήτανε τα μπακαλικάκια, ας πούμε. Ήτανε της κυρα Μαρίας εκεί στη Θράκης και Κονίτσης, εκεί ήτανε η κυρα Μαρία με την κόρη την Ειρηνούλα, τη θυμάσαι;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Την ξανθιά την κοπελίτσα.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) [Χαμηλώνει τη φωνή του] Ήμουνα κι ερωτευμένος.

(ΝΣ) Α,α! Μάλιστα.

(ΓΑ) Αλλά δεν έγινε τότε τίποτα, απλά μου άρεσε πάρα πολύ.

(ΝΣ) Τότε που ήσουνα μικρός και συ.

(ΓΑ) Ναι μωρέ! Μου άρεσε. Αλλά δεν μπορούσα...

(ΝΣ) Της το 'πες ποτέ;

(ΓΑ) Δεν τόλμαγα, δεν...

(ΝΣ) Δεν τόλμαγες.

(ΓΑ) Δεν τόλμαγα και το 'χω σκυλομετανοιώσει.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Είναι αυτό που στη ζωή λες γιατί δεν το 'κανα! Τη θαύμαζα όμως, μ' άρεσε αυτή η κοπέλα. Και δεν την έχω συναντήσει και καθόλου. Είδα την αδερφή της τις προάλλες και μόλις μου 'πε «Είμαι αδερφή...», Λαμπρινή τη λέγανε. Και μόλις την είδα και μου είπε ότι είναι αδερφή της Ειρήνης έβαλα τα κλάματα.

(ΝΣ) Α, είσαι και πολύ συναισθηματικός!

(ΓΑ) Δεν μπορούσα να κρατηθώ. Τέλος πάντων. Ε,ε, ήταν η κυρα Μαρία, πολύ συχνά ψωνίζαμε απ' την κυρα Μαρία. Μετά ήταν, στον ίδιο δρόμο Θράκης, πιο κάτω, ήταν ο Τζίμης. Τον θυμάσαι τον Τζίμη;

(ΝΣ) Όχι.

(ΓΑ) Ήταν ο Τζίμης. Τον έχω και φωτογραφία, είναι σε μια φωτογραφία στο καφενείο. Ήταν εκεί κάτω ο Τζίμης. Ο Γεωργίου ήτανε το μεγάλο σουξέ, ας πούμε, έτσι; Ο Γιώργος ο Γεωργίου με το ποδηλατάκι, γύριζε εδώ με το μουστακάκι, που αργότερα ο αδερφός του ο Μιχάλης πούλαγε τον πάγο και...

00:49:00 - Περιστατικό με τον Ευγένιο Τριβιζά, όταν πήγαν να αγοράσουν πάγο.

(ΓΑ) Α! Είχε γίνει και ένα, ένα... Εκεί απ' έξω έγινε και ένα περιστατικό, το οποίο ήτανε, πρωταγωνιστής ήμουνα εγώ και ο Τζένιος ο..., ο... ο Τριβιζάς. Ο Τριβιζάς είναι απ' τη γειτονιά μας. Εκεί παρακάτω. Στο κάτω μέρος της Καρελλά έμενε, γωνία νομίζω με την Κηφισίας.

(ΝΣ) Κατάλαβες για ποιον μιλάμε.

(ΓΚ) Ο Ευγένιος. Τον Ευγένιο. Ο Τζένιος.

(ΓΑ) Τον Ευγένιο. Ο Τζένιος είχε έρθει να πάρει πάγο. Φαίνεται δεν είχαν κι αυτοί ψυγείο ακόμα εκεί, αν και ήταν άλλη κοινωνική τάξη, ας πούμε. Φαίνεται δεν είχαν γενικευθεί τα ηλεκτρικά ψυγεία ακόμα, ήτανε πολύ νωρίς. Ήτανε... ήτανε... '56, πρέπει να ήτανε, κάπου εκεί. Εγώ ήμουνα τότε δευτέρα δημοτικού, ο Τζένιος πρέπει να ήταν τετάρτη. Περιποιημένος ο Τζένιος σας εγγλεζάκι ήτανε. Ωραιές καλτσούλες, παρόλο που ήτανε καλοκαίρι ήταν ντυμένος, πώς ήταν στα βιβλία τα εγγλεζάκια στα αναγνωστικά; Περιποιημένος, ήρθε να πάρει πάγο. Με ένα διχτάκι τον είχε στείλει η μάνα του, ας πούμε. Κι εγώ το ίδιο. Αλλά ο Μιχάλης ο... ο Γεωργίου, ο Βουρδούμπας, έτσι τον λέγανε, ήταν λίγο αμαρτωλός, έτσι, έπαιζε χαρτιά, ξενυχτούσε, έπινε, ξέρω 'γω και φαίνεται... ήτανε μια αυλίτσα μέσα στην οποία κοιμότανε και έκανε... [Κάνει τον ήχο του ροχαλητού] χρρ,χρρ! Φώναζα «Μιχάλη, Μιχάλη!» για να μου δώσει πάγο, μεσημεριάτικο ήταν βέβαια, αλλά αυτός κοιμότανε εκεί πέρα πίσω, πήγα στο διαδρομάκι, τον βλέπω κοιμότανε ανάσκελα. Α, λέω αυτός δεν ξυπνάει τώρα με τίποτα... Λέω «Δεν παίρνω ένα κομμάτι πάγο από μέσα...» Εκείνη τη στιγμή καταφθάνει κι Τζένιος. Μου λέει «Θα πάρεις και συ πάγο; Θέλω και 'γω.» Ε,ε, του λέω «Ρε συ, κοιμάται...» του λέω «...ο κυρ Μιχάλης μέσα, δεν..., που..., δεν

ξυπνάει...» του λέω. Ε, τι να κάνουμε τώρα, κοιτάζαμε εκεί ... Ε,ε,ε του λέω «Τζένιο, δεν ανοίγουμε...» του λέω «... το ψυγείο να πάρουμε ένα κομμάτι κι αύριο λέμε της μητέρας μας και το πληρώνουμε.» Και μου είπε το τεράστιο τότε «Α!...» μου λέει «...δεν είμαι αρμόδιος!» [Γέλια] Δεν είσαι αρμόδιος, έκανε μεταβολή κι έφυγε. Πήγε στη γειτονιά του. Λοιπόν, εγώ το σκεφτόμουν. Λέω να το πάρω... Άνοιξα, το πήρα. Και το πήγα στη μάνα μου... της το 'πα ότι το πήρα, την άλλη μέρα το πλήρωσε, ας πούμε. Δεν ήμουνα κλεφτρόνι, ας πούμε. Ο Τζένιος δεν το πήρε. Λοιπόν, αν σου πω ότι μ' έχει προβληματίσει πάρα πολύ αυτό το σκηνικό! Γιατί; Ο Τζένιος ανήκε σε μια άλλη κοινωνική τάξη. Δεν ήταν το παιδί του Συνοικισμού. Ήταν ένα παιδί που ο πατέρας του είχε αυτοκίνητο, που μέναν στην Κηφισιάς, που η μητέρα του έμοιαζε με Αμερικάνα στο παρουσιαστικό, οι άλλες εδώ ήταν με τσεμπέρια, ας πούμε, σαν τσιγγάνες οι περισσότερες, ας πούμε...

(ΓΚ) Ανατολίτισσες.

(ΓΑ) Ε;

(ΓΚ) Ανατολίτισσες.

(ΓΑ) Τι ήτανε, ξέρω 'γω! Η μάνα του Τζένιου ήτανε μια στυλ Αμερικάνα, με παντελόνι, από κάτω πιαστό, κάτω απ' το παπούτσι, ε..., κόμμωση, ας πούμε, με «μιζ αν πλι», ξέρω 'γω τι ήταν τότε... Λοιπόν, ο πατέρας του είχε αυτοκίνητο και οδηγούσε με μαύρο γυαλί, με το 'να χέρι έτσι, ας πούμε, μαγκιά μεγάλη. Δεν ήτανε... Αλλά άλλη κοινωνική τάξη. Και λέω το εξής. Κοίτα να δεις, λέω. Το παιδί αυτό είχε αρχές. Δεν άνοιξε το ψυγείο να δανειστεί τον πάγο. Έφυγε. Εγώ, όμως, ο πεινασμένος, ας πούμε, την έκανα τη ζημιά μου. Και έλεγα το εξής, ας πούμε. Όταν φτάνουμε στην..., στην εξουσία, ας πούμε. Ποιος είναι πιο κατάλληλος;

(ΝΣ) Είχες όμως μια οικειότητα...

(ΓΑ) Ο πεινασμένος...

(ΝΣ) Το σκέφτηκες;

(ΓΑ) Ε;

(ΝΣ) Είχες μια οικειότητα όμως μ' αυτούς τους ανθρώπους.

(ΓΑ) Ποιους;

(ΝΣ) Τον Γεωργίου, παραπάνω.

(ΓΑ) Είχα, ναι είχα! Η αλήθεια, εντάξει. Ερχόταν σπίτι μας, μας έφερνε το πετρογκάζ...

(ΝΣ) Λοιπόν, δεν θα 'πρεπε να μετρήσει κι αυτό στις σκέψεις που κάνεις;

(ΓΑ) Ευχαριστώ, Νάσση μου, γιατί με παρηγορείς τώρα, ας πούμε, ότι δεν ήμουνα ένας, ένας, ένας πρασινοφρουρός, ας πούμε. [Γελάει]

(ΝΣ) Τον ένιωσες κοντά σου, ρε παιδί μου.

(ΓΑ) Τον ένιωσα κοντά μου, ενώ ο άλλος ήταν ψυχρός λίγο. Ήτανε...

(ΝΣ) Για σκέψου το κι αυτό.

(ΓΑ) Αυτό, λοιπόν, πάρα πολύ σωστή είσαι! Με έκανες κάτι να δικαιολογήσω μέσα μου για την πράξη μου, γιατί έλεγα ρε πούστη, λέω, οι τάξεις λέω η κατώτερες εξαγοράζονται, ας πούμε. Δηλαδή .. ενώ ο Τζένιος κάθισε μακριά από τη διαφθορά, ας πούμε. Του πρότεινα εγώ διαφθορά, να το ανοίξουμε να το πάρουμε, ας πούμε.

(ΝΣ) Δεν είναι διαφορά...

(ΓΑ) Παιδάκια ήμασταν, τίποτα. Δεν ξέραμε τίποτα τότε.

(ΝΣ) Δεν ξέρω γιατί βάζεις μέσα τον όρο διαφθοράς. Σκέψου το λίγο. Δεν ήτανε...

(ΓΑ) Δεν ήτανε ακριβώς διαφθορά...

(ΝΣ) Ήταν δικός σου άνθρωπος....

(ΓΑ)... ήταν μια κατάχρηση όμως.

(ΝΣ) Ήτανε δικός σου άνθρωπος. Τον πλήρωσες.

(ΓΑ) Τον πληρώσαμε, ναι. Ήταν οικειότητα, όχι. Δεν ήταν... Το είπα στη μητέρα μου «*Μαμά πήρα ένα κομμάτι, αύριο χρωστάς στο Μιχάλη ένα πενηνταράκι.*», ας πούμε, ένα πενηνταράκι νομίζω έκανε.

(ΝΣ) Γιατί ήτανε ο δικός σου ο Μιχάλης, ο δικός σου ο μπακάλης.

(ΓΑ) Ναι, ήτανε, ναι. Ήταν ο Μιχάλης! Ενώ ο Τζένιος δεν ήταν ο Μιχάλης. Ήτανε ο κύριος που τον έστειλε η μαμά του να πάρει τον πάγο. Ναι! Φχαριστώ γι' αυτό!

(ΝΣ) Να 'σαι καλά!

(ΓΑ) Είδες πόσο έχουνε παίξει ρόλο στη ζωή μας κάποια μικρά πράγματα. Τι ήταν τώρα; Κι όμως για μένα μ' έχει προβληματίσει αυτό πολύ.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Κι άλλες προεκτάσεις, ας πούμε.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Γιατί αυτό με πάει, όταν η Ελλάδα έβγαλε το ΠΑΣΟΚ το '81, ας πούμε, ήρθαν απάνω άνθρωποι που δεν την ξέρανε την εξουσία.

(ΝΣ) Ξέραν τον κόσμο.

(ΓΑ) Τη φάγανε την εξουσία τους.

(ΝΣ) Ξέραν τον κόσμο.

(ΓΑ) [Γελάει] Ξέρω 'γω... Μπορεί.

(ΝΣ) Κάποιοι έτσι, κάποιοι αλλιώς. Φαντάζομαι.

(ΓΑ) Μπορεί...

(ΝΣ) Δεν ξέρω τι έγινε.

(ΓΑ) Στην εξουσία, οι άνθρωποι που πάνε στην εξουσία πρέπει να είναι... να 'χουν κάτι που δεν είναι πείνα, που δεν κινείται από την πείνα, ας πούμε, δεν κινείται από την απόκτηση κάτι που στερηθήκανε, ας πούμε.

(ΝΣ) Είναι ο νεοπλουτισμός, θα 'λεγα αυτά. Μάλιστα.

00:55:21 - Τα παιδιά ειδοποιούσαν τους μεγάλους όταν ερχότανε χωροφύλακας.

(ΓΑ) 'Αλλα μαγαζάκια που θυμάσαι εκεί;] Του Χιώτη που ήταν απέναντί σου σχεδόν. Στο οποίο έχω ζήσει και μια σκηνή που θα τη θυμάμαι πάντα. 'Όπως είπα προηγουμένως ο πατέρας μου ήτανε χωροφύλακας. Δηλαδή, χωροφύλακα εγώ δεν τον θυμάμαι αλλά είχα εξοικειωθεί, ας πούμε, ότι ήτανε καλοί άνθρωποι, ξέρω 'γω, αφού ήταν πατέρας μου, ας πούμε, θα ήταν καλοί. 'Ηταν καλός ο πατέρας μου, νομίζω ήταν εξαίρεση. Δεν ξέρω αν... 'Ηταν πολύ πονετικός, πάντοτε έλεγε ότι βοήθαγε και τέτοια. Λοιπόν, ε,ε,ε θυμάμαι ότι όταν πρωτοήρθαμε στο Χαλάνδρι ήμουνα εκεί απ' έξω. Στην ταβέρνα αυτή μαζευόντουσαν πολλοί του Συνοικισμού και καθόντουσαν απ' έξω. Και σε μια στιγμή εκεί που παίζαμε, θυμάμαι ένα παιδάκι να 'ρχεται τρέχοντας λαχανιασμένο και να φωνάζει «Μπαμπά!» ξέρω 'γω τι, εκεί ποιος ήτανε, ας πούμε, κυρ Μιχάλη, ξέρω 'γω πώς τον λέγανε, «Χωροφύλακας, χωροφύλακας!» Είχε δει κάποιον χωροφύλακα και κατέβαινε προς τα κάτω, ας πούμε και... έμεινα έκθαμβος. Λέω γιατί ρε παιδί μου φωνάζει «χωροφύλακας»; Δηλαδή τι, τι θα γίνει τώρα, ας πούμε; 'Ημουνα ανυποψίαστος. 'Ότι οι χωροφύλακες ήταν καλοί. Αυτοί όμως φοβόντουσαν. Ειδοποίησε, έρχεται χωροφύλακας. Λάβετε τα μέτρα σας, τι! Δεν ξέρω τι κάνανε κι έπρεπε να..., να φυλαχτούνε. 'Ηταν ίσως η πρώτη μου φορά που είδα κάτι που δεν το φοβόμουνα εγώ, είδα ότι άλλοι το φοβόντουσαν. Αυτό έγινε μπροστά και στου Χιώτη το μαγαζί. Το οποίο, ρε παιδί μου, έχει ίδια πόρτα όπως και τότε, ρε! Δεν την έχουν αλλάξει ε; 'Ιδια είναι, όπως ήταν τότε, ε!

(ΝΣ) Κι άλλα μαγαζιά.

(ΓΑ) Και... τα δύο καφενεία επίσης... Στάσου! 'Άλλο μαγαζάκι... Α! 'Ηταν και το μαγαζάκι που αγόραζα χαρτάκια. Του... Σεραφείμ, του αδερφού, πώς τον λέγανε... Θόδωρο τον λέγανε. 'Ηταν στη οδό Δωδεκανήσου. Δωδεκανήσου και Πίνδου, ήτανε, εκεί δα. Απέναντι απ' του Σκαπέτη το καφενείο και είχε τις καραμέλες τις μαλακές, είχε κάτι άλλες κόκκινες με ζαχαρίτσα απ' έξω, είχε τα χαρτάκια που παίρναμε τις σημαίες, πήγαινα και τα 'παιρνα και τ' άνοιγα, πότε Ελλάς, πότε Ιταλία, ψάχναμε να βρούμε κανένα που δεν το 'χαμε, αλλάζαμε με τους άλλους... Και εκεί ήταν ο κυρ Θόδωρος, είχε ο αδερφός του το κουρείο το... Ο Σεραφείμ είχε το κουρείο. Κι εκείνος ήταν αριστερός, ε; Εκεί μαζευόντουσαν όλοι... 'Ηταν μάλιστα και στον ΕΛΑΣ ο... ο Σεραφείμ, απ' ότι έχω ακούσει. Ε,ε,...

(ΝΣ) Το επώνυμο του Σεραφείμ το θυμάσαι;

(ΓΑ) [Μικρή παύση] Δεν το θυμάμαι τώρα, δεν το θυμάμαι. Ο Θόδωρος κι ο Σεραφείμ ήτανε. Δυο αδέρφια. Ο ένας είχε το κουρείο κι ο άλλος το ψιλικατζίδικο. Το κουρείο ήτανε εκεί που είναι τώρα της κυρα Μαρίας το... το μανάβικο, ας πούμε. Της κυρα Λένης, μάλλον, και πέθανε τώρα πρόσφατα ε;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

00:58:27 - Η μοδίστρα, η κυρα Λένη, ερχότανε στο σπίτι μας και έραβε. Η μητέρα μου για πολλά χρόνια ήταν μαγείρισσα σε σπίτια του Κολωνακίου και επέστρεφε σπίτι με γεμάτη την τσάντα.

(ΓΑ) Η κυρα Λένη. Ήτανε φίλη με τη μητέρα μου. Ήτανε μοδίστρα εκείνα τα χρόνια.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Προτού ανοίξουν, να ασχοληθούν με τη μαναβική ήτανε μοδίστρα. Κι ερχότανε και φτιάχναν, την έφερνε όλη μέρα, και καθόντουσαν μαζί... Ξέρεις, εκείνον τον καιρό οι γυναίκες φέρνανε μοδίστρες μια μέρα στο σπίτι. Και την έφερνε και ράβανε μαζί, ας πούμε, κι είχανε γίνει φίλες. Αφού τώρα, λίγο προτού πεθάνει με ρώταγε «Γιαννάκη μου...!» Εκείνη με 'λεγε «Γιαννάκη μου...! Ε,ε, η μαμά σου, που ερχόμαστε και ράβαμε, κι αυτά...» Ήταν καλή γυναίκα, πολύ γλυκιά γυναίκα ήτανε. Κι η μάνα μου, έτσι ήτανε κι αυτή. Πολύ γλυκιά γυναίκα και πολύ καλή. Πολύ καλή μαγείρισσα. Να φανταστείς πήγαινε και δούλευε σε σπίτια στην Αθήνα μέχρι σχεδόν που δεν μπορούσε πια να κουνηθεί. Τη ζητάγανε σε τραπέζια μεγάλα, πήγαινε... πήγαινε μαγείρισσα. Έφτιαχνε απίθανα φαγητά. Και όποτε γινότανε... Ήτανε δυο, τρία σπίτια μεγάλα στο Κολωνάκι, υπουργών τέως και τέτοια... Και την παίρναν στο τηλέφωνο και της λέγανε «Κυρία Ελένη θα κάνουμε ένα τραπέζι, μπορείτε να έρθετε;» Και πήγαινε η καημένη... Και γύριζε... Αχ πώς θυμάμαι όταν γύριζε από τέτοια... [Γελάει] ... γέμιζε την τσάντα με κοτόπουλα με κρέατα, ξέρω 'γω, με γλυκά και τα λοιπά κι ερχότανε... Πω, πω, σαν ακρίδα... Αυτά που έφερνε ήταν πάρα πολύ ωραία, ήτανε πράγματα, τα οποία δεν τα είχαμε δει ούτε σ' όνειρό μας. Ναι. Ναι!

00:59:58 - Τα καφενεία και τα περίπτερα του Συνοικισμού.

(ΓΑ) Τα μαγαζιά αυτά είναι. Και τα δύο καφενεία του Σκαπέτη και του... του... και του Κοτσαλή. Του Κοτσαλή ήταν πιο κοντά μου τότε εκεί στου Καραμπουρνιώτη. Έχω και κάτι φωτογραφίες που μου έχει δώσει ο Σταύρος ο Μυτιληνάκης.

(ΝΣ) Θα μας δώσεις φωτογραφίες να τις σκανάρουμε.

(ΓΑ) Ναι, να σας τις στείλω, άμα έχετε κανένα messenger να σας τις στείλω τώρα.

(ΝΣ) Τις έχεις όλες εκεί.

(ΓΑ) Ναι. Αυτά που λες με τα μαγαζάκια...

(ΝΣ) Και περίπτερο;

(ΓΑ) Περίπτερο είχαμε του Κακαβά, κάτω, τον οποίο τον φοβόμουνα λίγο. Μετά, αργότερα που έμαθα ότι... ε, ήτανε... το 'ξερα, δηλαδή, από τον πατέρα μου γιατί ήτανε, τον θυμότανε από τη Χωροφυλακή το... Ήτανε φίλοι με τον Κακαβά ο πατέρας μου. Δεν πολυπήγαινα. Δεν ήταν πολύ φιλικό το περιβάλλον. Μετά, ήτανε και λίγο μωτρωμένα, εκείνες, εκείνες οι κόρες του ήτανε λίγο... λίγο μυστήριες ήτανε, ξέρω 'γω. Γιατί κάτι δεν με τράβαγε πολύ. Πήγαινα στον κυρ Νίκου ο οποίος ήτανε στην Καρελά. Εκεί απέναντι απ' το Γεωργίου ήτανε το περιπτεράκι αυτό, πολύ συχνά. Ε, πολλή φιλία είχα με τον άλλον τον περιπτερά, επάνω, με τις κόρες του, την Τούλα, που 'μασαν...

(ΝΣ) Χατζηγεωργίου.

(ΓΑ) Α, έχω μια πολύ ωραία φωτογραφία που είμαστε με την Τούλα. Θες να κάνεις μια διακοπή να τη βρω μια στιγμή; [Μικρή διακοπή.]

(ΝΣ) Η Ρούλα, ναι.

(ΓΑ) Η Ρούλα η πώς τη λένε;

(ΝΣ) Μετά, μετά θα βρεις εσύ με την ησυχία σου όσες θέλεις...

01:01:32 - Το μπλόκο στο Χαλάνδρι κατά τη διάρκεια της κατοχής και η τύχη κάποιων που εστάλησαν στην Γερμανία .

(ΝΣ) Τώρα απ' το Συνοικισμό ήθελα να μας πεις, εκτός απ' τα μαγαζιά, τι άλλα επαγγέλματα κάνανε αυτοί οι άνθρωποι; Πώς ζούσανε; Τους θυμάσαι απ' τη δεκαετία του '50, πώς εξελιχθήκανε στο Χαλάνδρι, ή ιστορίες που θυμάσαι ακόμα και από την κατοχή γι' αυτούς, αν θέλεις. Δηλαδή, σκοτωθήκανε κάποιοι στην κατοχή;

(ΓΚ) Δεν ζούσε ο άνθρωπος στην κατοχή.

(ΝΣ) Όχι, ιστορίες που έχει ακούσει. Εννοείται. Σαν αυτές που μας είπες. Εγώ ψάχνω να δω, δεν μου λένε ακριβώς ποιοί σκοτωθήκαν στον εμφύλιο. Αν κάποιοι απ' τον Συνοικισμό, ή από 'δω ή από 'κει σκοτωθήκαν. Είχανε νεκρούς εκεί. Όπως ο αδερφός της Ελένης της κυρα Λένης.

(ΓΑ) Έχω ακούσει ότι κάποια παιδιά του Συνοικισμού σκοτώθηκαν. Στα... κατά τη διάρκεια, ας πούμε, της μεγάλης σύγκρουσης των Δεκεμβριανών, ας πούμε και τα λοιπά. Αλλά δεν ξέρω ποιοι, ποιοι ήτανε. Εκείνο που έχω ακούσει και μου έχει διηγηθεί ο ... και το 'χω διασταυρώσει και με τον... τον Μυτιληνάκη και τα λοιπά, είναι ο..., είναι ο Αγγέλου, ας πούμε. Ο Αγγέλου, ο οποίος υποδείχθηκε από μασκοφόρο.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Όταν μπήκανε μέσα για έλεγχο των στοιχείων...

(ΝΣ) Στο μπλόκο...

(ΓΑ)... στο μπλόκο, που λένε, αν το πούμε μπλόκο αυτό, ε,ε, τον έδειξε ως αριστερό ο μασκοφόρος. Και μ' αυτόν, άλλα δέκα πέντε άτομα τους ανεβάζει ο..., ο... ο κυρ Βαγγέλης.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Οι οποίοι εστάλησαν στη Γερμανία. Οι οποίοι δεν γύρισαν. Ο Αγγέλου, τουλάχιστον, δεν γύρισε. Άλλα επώνυμα άτομα δεν ξέρω, ας πούμε. Άλλο όνομα δεν ξέρω.

(ΝΣ) Μάλιστα. Μετά, κάτι άλλο για το Συνοικισμό, διαχρονικά θέλω να σε ρωτήσω.

01:03:44 - Σχετικά με την ονομασία της οδού Νίκου Καρελά.

(ΓΑ) Ξέρω ότι κατηγορείται ο..., ο... Καρελλάς, η οδός Καρελλά είναι ονοματισμένη ως Νίκου Καρελλά, δεν λέγεται;

(ΝΣ) Του αδελφού.

(ΓΑ) Ναι, ο..., ο Δήμαρχος, εκείνα τα χρόνια που είχε γίνει, λεγότανε Μάνος Καρελλάς. Ο Νίκος ήταν αδερφός του και ήτανε..., είχε σκοτωθεί από τους αριστερούς, ας πούμε, ήτανε θύμα των αριστερών κι έτσι έβγαλε το δρόμο Νίκο Καρελλά. Απ' ότι ξέρω θέλουμε τώρα να τον μετονομάσουνε γι' αυτό το λόγο. Δεν ξέρω αν συμφωνώ τόσο πολύ σ' αυτό. 'Ασ' τον έτσι να λέγεται εκεί πέρα για να θυμίζει κάποια πράγματα. Εγώ έτσι νομίζω καλύτερα. Δεν είναι θέμα ότι τιμούμε τον Νίκο Καρελλά, ας πούμε. Καλύτερα να θυμόμαστε τι έχει γίνει. Τώρα, μερικοί έχουνε πολύ αντίθετη άποψη, μπορεί να με βρίζανε κιάλας γι' αυτό που θα 'λεγα τώρα, αλλά δεν ξέρω τι να πω. Ύστερα νομίζω ότι λέγεται τόσα πολλά χρόνια «Νίκου Καρελλά» που δεν έχει νόημα να τον αλλάξεις, δηλαδή τώρα. Δηλαδή τι θα του βγάλουμε, ένα όνομα, ξέρω 'γω, πώς λέγεται αυτή η... που έγραψε ... τα τραγούδια της, λένε να το βγάλουμε.

(ΝΣ) Ναι, αυτό θέλουμε να το βγάλουμε....

(ΓΑ) Πώς τη λένε την... γριά ...

(ΝΣ) Παπαγιαννοπούλου.

(ΓΑ) Την πώς τη λένε!

(ΝΣ) Την Ευτυχία.

(ΓΑ) Την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου.

(ΓΚ) Ο κόσμος Καρελλά θα τη λέει.

(ΓΑ) Να τον βγάλουμε Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου, τι νόημα θα έχει ρε παιδιά, ας πούμε; Για μας η Καρελλά θα είναι.

(ΝΣ) Είναι τοπόσημο του τόπου η Καρελλά.

(ΓΑ) Για μας η Καρελλά θα 'ναι. Τι να πεις τώρα, ας πούμε; Θα πρέπει να λέω, ας πούμε «της Παπαγιαννοπούλου», που ήτανε πρώτα Καρελλά και αηδίες, ας πούμε. Ξέρω 'γω! Ό,τι θέλουν ας κάνουνε. Δεν με νοιάζει. Για μένα αυτός ο δρομάκος... Όπως είπα μια μέρα στον Καραμπουρνιώτη, του λέω για μένα είναι στοιχειωμένος. Και του άρεσε. Του άρεσε πολύ. Μου λέει «Αυτό που είπες...» μου λέει «...τώρα...» μου λέει... «Ναι, Νίκο, είναι στοιχειωμένος, στοιχειωμένος είναι από κάποιους ανθρώπους που περάσανε εκεί πέρα, ας πούμε.»

01:05:48 - Τα επαγγέλματα των προσφύγων. Πειράγματα μεταξύ του.

(ΓΑ) Εργάτες ήτανε οι πιο πολλοί. Οικοδόμοι ήτανε, κτίστες ήτανε, μέσα στις οικοδομές δουλεύανε, άνθρωποι της δουλειάς ήτανε. Ο πατέρας μου δεν ήτανε τέτοιος. Ο πατέρας μου ήτανε σαν μύγα μες το γάλα. Στο καφενείο όταν πήγαινε, όλοι ήτανε με τραγιάσκες και ανοιχτά εδώ πουκάμισα και ο πατέρας μου ήταν με κουστούμι και γραβάτα. Ήταν όμως αδερφός τους! Δεν τον αποβάλλανε επειδή ήταν έτσι. Ίσα ίσα που γινότανε και μεγάλο καλαμπούρι. Και μπορώ να σου πω ότι μια μέρα έγινε το εξής. Όταν πρωτόρθαμε στο Χαλάνδρι που δεν τον πολυξέρανε. Του λέει ο Μυτιληνάκης ο γερο Μήτσος ο Μυτιληνάκης, του λέει «Κυρ Μανώλη...» του λέει «... έτσι που 'σαι...» του λέει «... θα σε πάω για γιατρό...» του λέει. Λέει «Πού;» Λέει «Είναι άρρωστη η κυρα Μαρία η Καραμπουρνιώτισσα.» Τη θυμάσαι την Μαρία την Καραμπουρνιώτισσα; Είχε

κατσίκια, είχε κότες κι ήτανε και τσιγκούνα. Ήταν πολύ πεινασμένη απ' τα χρόνια της κατοχής κι έκανε οικονομία. Τα αυγά που έκαναν οι κότες τα πούλαγε στο Συνοικισμό κι έβγαζε λεφτουδάκια. Αν της έλεγε να φάει δικό της αυγό, θα σου έλεγε «Εγώ δεν τρώω. Εγώ βγάζω λεφτά απ' αυτά!» Και του λέει του πατέρα μου «Είναι κρυωμένη...» του λέει «... και θα της πούμε ότι είσαι γιατρός εδώ, ότι έχεις έρθει τώρα τελευταία και θα πας μέσα να την εξετάσεις για να της συστήσεις θεραπεία.» Κι ο πατέρας μου... «Γιατί;» λέει. «Θα της πεις...» λέει «... όταν θα τελειώσεις την εξέταση ότι πρέπει να τρώει τρία αυγά την ημέρα.» «'Αμα ακούσει...» λέει αυτή «... τρία αυγά την ημέρα, θα βγάλει σπυριά, γιατί θέλει να τα πουλήσει...» [Γελάει] Πάει λοιπόν ο πατέρας μου, μπαίνει μέσα, γραβάτα λουπόν ο πατέρας μου, δεν άλλαξε τίποτα, όπως ήτανε έτσι, γιατί δούλευε στο Υπουργείο, δούλευε στον ΕΟΤ. Τον είχε βάλει ο νονός μου, αυτός ο Φωκάς που σας έλεγα προηγουμένως. Είχαμε το μέσον το μεγάλο... Και... και πήγε, και την εξέτασε όλα και τα λοιπά, τελείωσε... «Τώρα...» λέει «...τι θα κάνω τώρα γιατρέ;» [Γελάει] «Πρωί, μεσημέρι από δύο αυγά!» της λέει. Ε,ε,ε! Έμεινε στον τόπο! «Τα αυγά μου θα τα φάω εγώ! Τα αυγά θα τα πουλήσω να ζήσουμε!» Αλλά μετά το κατάλαβε, το κατάλαβε και τους πήρε στο κυνήγι! Και τον Μυτιληνάκη και τον πατέρα μου και όλους. [Γέλια] [-Καλό.] Αυτή λοιπόν... Ενα άλλο σκηνικό που μ' άρεσε, ήταν ότι εκεί στη γωνία Καρελλά και 3^{ης} Σεπτεμβρίου ήτανε γιαπί. Κι ήταν το σημείο που μαζευόμασταν και καθόμασταν εκείνα τα χρόνια. Όλη η παρέα μας, εκείνα τα παιδιά που μέναμε τότε. Ο Χατζηπαρασκευάς, η Μαίρη η Κυδωνίδου, η γειτόνισσά σου, εμ., τα παιδιά της Γαλλίδας, η Καίτη και ο Γιάννης, ο Χαράλαμπος ο Γολέμης, ε,ε, αυτές οι δύο του Κόλια η κόρη η Τούλα και η Δημητρούκα όλος ο κόσμος εκεί. Ε,ε,ε είχε λουπόν εκεί, σ' αυτό το γιαπί, ήταν χρόνια γιαπί, ήταν πενήντα χρόνια ήτανε γιαπί. Είχε χτιστεί τούβλα, είχε μείνει έτσι. Κι έβαλε μέσα την κατσίκια της, ας πούμε. Κι έβαλε και το τραγάκι εκεί που έμενε απέναντί σου, μ' έναν τράγο, του 'δινε δυο δραχμές, ας πούμε, του 'δινε μια δραχμή και έφερνε τον τράγο κάθε χειμώνα νομίζω και γκάστρωνε την κατσίκια και έκανε τα κατσικάκια, τα οποία τα έσφαζε κατά το Πάσχα, τα πούλαγε κι αυτά. Κι έβαζε τον άντρα της τον κυρ Νίκο και τα 'σφαζε. Και τον κορόιδευε κι από πάνω. Του έλεγε «Βρε...» Εν τω μεταξύ ο Νίκος ήτανε μάστορας. Του 'κοβε το λαρύγγι σ' ένα λεπτό. Και μετά του έκανε μία τρύπα στο πόδι και το φούσκωνε και έφευγε το δέρμα, κατάλαβες; Και... και τον κορόιδευε κιόλας. Και του 'λεγε «Βρε!» του έλεγε «Την ώρα που θα πεθαίνεις θα χορεύουν από πάνω σου τα κατσικάκια που έχεις σφάξει!» Αλλ' αυτή τον έβαζε και τα 'σφαζε. Κατάλαβες; [Γέλια] [-Ωραία στιγμιότυπα μας λες.] Ναι.

01:09:37 - Τα περισσότερα παιδιά των Μικρασιατών δεν γίναν επιστήμονες. Δουλεύαν για να βγάζουν το ψωμί τους.

(ΝΣ) Πες μου τώρα, τα παιδιά τώρα, δεύτερη γενιά, τα παιδιά οι φίλοι σου, τι κάνουν με το σχολείο; Ακολουθήσανε σπουδές, πήγαν σε σχολείο, η πλειοψηφία...

(ΓΑ) Ο Γολέμης πολύ διακεκριμένος...

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ)... πρέπει να ξέρετε ότι, αν ήθελε, θα μπορούσε να ήταν και υπουργός, έτσι; Επί ΣΥΡΙΖΑ. Αλλά δεν ήθελε. Είχε πρόταση. Όπως και ο Μπαλτάς ο Αριστείδης.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Ο οποίος έγινε. Αλλά κακώς κάκιστα έγινε διότι..., δηλαδή κάκιστα, δηλαδή δεν μπορούσε..., είναι δυνατόν να δεχτούνε αυτά που πρότεινε ο Αριστείδης, ας πούμε; Περί μη αριστείας, ας

πούμε; Ήταν δηλαδή ανήκουστα πράγματα! Δεν είναι ανήκουστα! Εγώ με τον Αριστείδη είμαι αλλά δεν καταλαβαίνει ο κόσμος, ας πούμε! Ή δεν θέλουμε να....

(ΝΣ) Εγώ θα ...

(ΓΑ) Η Ρεπούση, ας πούμε; Την ξέρεις τη Ρεπούση;

(ΝΣ) Η διάθεσή μου είναι...

(ΓΑ) Δεν είναι από 'δω, απ' τα παιδιά αυτά...

(ΝΣ)... για τα παιδιά του συνοικισμού. Όχι τα παιδιά, όχι ο Γολέμης, ας πούμε...

(ΓΑ) Του Συνοικισμού ήταν ο Γολέμης.

(ΝΣ)... που είπες πριν, ο οποίος μας είπες πριν ότι ήτανε..., δεν ξέρω αν ήρθαν απ' την Μικρά Ασία οι δικόι του.

(ΓΑ) Όχι δεν είναι Μικρασιάτες. Κάτσε να σου πω, ο Συνοικισμός δεν είναι..., εντάξει, είναι Μικρασιάτες αλλά είναι κι άλλοι.

(ΝΣ) Αυτοί σίγουρα προχωρήσανε. Αλλά τα παιδιά αυτά, που ήτανε...

(ΓΑ) Ήταν Μικρασιατών παιδιά.

(ΝΣ) Ναι, αν...

(ΓΑ) Θα 'λεγα ότι οι Μικρασιάτες δεν προχωρήσαν τόσο πολύ. Εσύ είσαι Μικρασιάτισσα;

(ΝΣ) Όχι.

(ΓΑ) Δεν είσαι. Νομίζω ότι τα παιδιά των Μικρασιατών δεν γίνανε επιστήμονες. Μπορεί μερικά να γίνανε. Αλλά στην πλειοψηφία τους δεν γίνανε. Θα 'λεγα ότι μάλλον παιδιά μη καταγομένων από τη..., προσφύγων, γίνανε κάτι πιο πολύ, πιο πολύ.

(ΝΣ) Είναι θέμα επιβίωσης...

(ΓΑ) Θέμα επιβίωσης. Ήταν θέμα επιβίωσης. Τα βάζαν τα παιδάκια να δουλέψουνε δεν, δεν, δεν μπορούσαν να κάνουνε μακροπρόθεσμα σχέδια, να σπουδάσει κι έτσι. Θέλαν εδώ και τώρα να βγει το μεροκάματο, να βγει το ψωμί, ας πούμε. Γι' αυτό ίσως, μπορεί. Δεν θυμάμαι κάποιο προσφυγόπουλο. Δηλαδή, κοίταξε, ο Ευγένιος που δεν ήτανε πρόσφυγας, ας πούμε, έγινε κάτι σπουδαίο. Ο Γολέμης διδάκτωρ σε επιπέδου πανεπιστημιακού, εγώ έγινε γιατρός, ε,ε, ο Λιανός πάλι που έγινε καθηγητής πανεπιστημίου κι αυτός δεν ήτανε πρόσφυγας... Ε..., ε... έχω..., τα παιδιά της Γαλλίδας, ας πούμε, κι επίσης ο Γιάννης που τέλος πάντων έφτασε κάπως σε ανώτερες θέσεις και η Καίτη. Δεν ήτανε Μικρασιάτες αυτοί. Θα 'λεγα ότι τα παιδιά των Μικρασιατών δεν ήταν... δεν τους δώσαν τις ευκαιρίες, τι να πω, ας πούμε. Έχεις και συ αυτή την αίσθηση;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Ε;

(ΝΣ) Γι' αυτό σε ρώτησα. Γι' αυτό σε ρώτησα.

(ΓΑ) Δεν, δεν προχωρήσανε σε..., σε επίπεδα πανεπιστημιακά, ας πούμε.

(ΝΣ) Μετά, η τρίτη γενιά; Ξέρεις; Δεν ξέρεις.

(ΓΑ) Δεν ξέρω αλλά πιστεύω ότι ναι. Ε;

(ΝΣ) Φαντάζομαι, δεν το ξέρω και 'γω.

(ΓΑ) 'Ισως ναι. 'Ισως τα παιδιά...

01:13:05 - Το Χαλάνδρι δεν ήταν η προνομιά για τους πρόσφυγες.

(ΝΣ) Θεωρείς ότι τότε, εκείνα τα χρόνια ήταν ευχαριστημένοι, ήταν περήφανοι που ζούσανε στο Συνοικισμό ή θεωρούσανε ότι τους είχαν αποκλείσει στο Συνοικισμό;

(ΓΑ) Ε,ε, κοίτα να δεις, τα χρόνια εκείνα, ξέρω ότι όταν..., αυτοί που πρωτοήρθαν και εγκατασταθήκαν εδώ, ξέρανε ότι δεν τους είχαν στείλει σε... σε μέρος προνομιά, σε μειονεκτική περιοχή τους είχαν στείλει.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Αυτό το ξέρανε. Και υπήρχαν λόγοι που τους στείλανε εδώ πέρα, γιατί ήτανε... Εγώ, άκου να σου πω κάτι. Πολλές φορές ακούμε ότι οι πρόσφυγες φέρανε πολιτισμό, ας πούμε. Κι ότι ευτυχώς που ήρθαν οι πρόσφυγες γιατί θα είχαμε μείνει καθυστερημένοι, ας πούμε. Εγώ αυτό το πράγμα δεν το..., στην αρχή όταν το πρωτόκουσα δεν το κατάλαβα. Δηλαδή, δεν πίστευα ότι αυτό είναι αλήθεια. Γιατί; Γιατί έχω ζήσει εδώ πέρα το Συνοικισμό. Ο οποίος Συνοικισμός, δεν είχαν έρθει οι..., οι... το «αφάν κατέ» των προσφύγων, ας πούμε. Είχαν έρθει τα..., τα... οι φουκαράδες, ας πούμε. Οι χειρότεροι, θα 'λεγα, η πιο μη προνομιά τάξη των προσφύγων φτάσανε εδώ!

(ΝΣ) Ήτανε φτωχοί κι εκεί που ζούσανε!

(ΓΑ) Ναι! Τα καλά μέρη, οι καλοί πρόσφυγες, όπως ήτανε το σόι της γυναίκας μου, κάτι Αϊβαλιώτες γιατροί, ξέρω 'γω, διακεκριμένοι, πήγανε στην Καλ..., τους στείλανε, τότε εκείνα τα μέρη ήταν τα καλά. Κι εδώ ήτανε ερημιές, ας πούμε τώρα. Εδώ κατεβαίνουν λύκοι. Τα καλά τα πήρε Δραπετσώνα, ξέρω 'γω, Πειραιάς, Κέντρο, Καλλιθέα, Άνω Νέα Σμύρνη! Πήγανε οι καλοί πρόσφυγες. Αυτοί μπορεί να φεραν πολιτισμό γιατί ήτανε, ήτανε..., είχαν παιδεία, ήτανε μιας αστικής τάξης. Ναι, αυτοί φέρανε. Αλλά δεν ξέρω τι πολιτισμό φέρανε τούτοι εδώ οι δικοί μας, εδώ πέρα. Αυτοί ήτανε..., ξυπόλυτοι ήτανε. Τι πολιτισμό να φέρουνε, ας πούμε; Φτωχαδάκια ήτανε.

01:15:09 - Σε κάποια σπίτι μιλούσαν τούρκικα.

(ΝΣ) Θυμάσαι κάποιους να μιλάνε τούρκικα στα σπίτια τους;

(ΓΑ) Ναι θυμάμαι. Θυμάμαι, ναι. Βέβαια! Αυτό το τετράγωνο, ο πυρήνας θα 'λεγα του Συνοικισμού, δηλαδή Θράκης, Πίνδου ε..., Χρισοστόμου Σμύρνης και Καρελλά, αυτό το τετράγωνο, μιλάγε τούρκικα. Οι Κεχαγιουλαίοι μιλάγανε τούρκικα. Κι ακόμα με το Γιάννη, όταν τον βλέπω καμιά μέρα στο δρόμο του λέω «Γιουναϊντίν»! Είχα μάθει κι εγώ κάτι τούρκικα, είχα πάει μια εποχή και έμαθα πέντε δέκα εκεί, να μετράω και δυο τρία πράγματα, κι είχα μάθει το

«καλημέρα» «μεραμπά», ξέρω 'γω πώς τα λένε αυτοί, ξέρω γω... Ε; Τα ξέρεις; «Μέχαμπα, μέχαμπα» [Λέει τούρκικες λέξεις]

(ΝΣ) Οπότε μιλάγανε τούρκικα.

(ΓΑ) Άμα τον βλέπω τον Γιάννη τον ξέρεις τον Γιάννη, το Γιάννη που ήταν μωσαϊκός, μωρέ.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Ήταν συμμαθητής στο σχολείο ο Γιάννης. Κι άμα τον βλέπω του λέω «Γιουναϊντίν, Γιουναϊντίν!» Μιλάγανε! Ο Λουκάς, μέσα, ο γέρος δεν ήξερε να μιλήσει ελληνικά. Στο οικόπεδο, εκεί πέρα, με τις πέτρες.

(ΝΣ) Ήταν από φτωχές περιοχές.

(ΓΑ) Φτωχές περιοχές ήταν οι καημένοι!

(ΓΚ) Προφανώς δεν θα είχε πάει σχολείο για να μην ξέρει ελληνικά.

(ΓΑ) Τι σχολείο, ποιος είχε πάει σχολείο;

(ΓΚ) Δεν θα 'χαν πάει σχολείο.

(ΓΑ) Μιλάγαν τούρκικα, υπήρχαν, υπήρχαν ακόμα άνθρωποι που μιλάγαν τούρκικα.

(ΓΚ) Τα τούρκικα τα μιλάς κι αναλφάβητος να 'σαι τα μιλάς. Για να μάθεις ελληνικά πρέπει να έχεις πάει σχολείο.

(ΓΑ) Είχε πλάκα γιατί, κοίταξε να δεις, κι ο κυρ Θόδωρος. Α...! Η γυναίκα του, η κυρα Κούλα, είχε μια προφορά... Δεν ξέρω αυτήν ξέρετε την προφορά την αρμένικια. Όταν μιλάει Αρμένισσα, Αρμένης Αρμένης, τα ελληνικά τον καταλαβαίνεις αμέσως ότι είναι Αρμένης. Και μιλούσε έτσι, την αρμένικη προφορά και μ' άρεσε γιατί από τη μία δεν μιλάγανε καλά ελληνικά, μιλάγανε μισοτούρκικα κι απ' την άλλη θέλανε να πάνε να κάνουνε στρατό...

01:17:08 - Κάποιοι ήθελαν να γίνει στρατός για να ελευθερώσουν την Μικρά Ασία.

(ΓΑ) Ο κυρ Θόδωρος, ας πούμε, ήθελε να γίνει στρατός και να πάνε να ελευθερώσουν την Μικρά Ασία. [Γελάει] Το διανοείσαι; Ήθελε να γίνει στρατός για να πάνε να ελευθερώσουνε τα μέρη τους.

(ΝΣ) Ήτανε βενιζελικοί οι περισσότεροι;

(ΓΑ) Ναι, ρε. Αφού φωνάζανε... Άμα ερχόταν ο χωροφύλακας φωνάζαν «Κρυφτείτε!», ας πούμε. Αριστεροί ήταν.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Αριστεροί ήταν, δεν το συζητώ! Αριστεροί ήταν, αριστεροί. Γι' αυτό τους στείλανε και στο χειρότερο μέρος. Αν, ας πούμε... Όμως, ξέρεις τι γίνεται; Με τα χρόνια αναβαθμιζότανε εδώ. Δηλαδή το μέρος είχε..., ήτανε νομοτέλεια να..., να γίνει προάστιο..., πολυτελείας τέλος πάντων, δεν μπορούσε να γίνει, αλλά πώς να σου πω, ήτανε μια περιοχή που αναβαθμιζότανε, ας πούμε.

Στην περιφέρειά της όλο και χτιζόντουσαν πράγματα πιο ... Αυτοί, κοίτα να δεις, αυτοί νομίζω ότι ο..., ο... η μάζα, ας πούμε, δεν ήταν και μάζα, ας πούμε.

01:18:16 - Η μετανάστευση των προσφυγόπουλων στη Γερμανία.

(ΓΑ) Αλλά θέλω να πω ότι τα παιδιά, αυτοί οι άνθρωποι, τα παιδιά τους μάλλον, όντας τριαντάρηδες, ας πούμε τα χρόνια του '60, ξέρω 'γω, και εικοσάρηδες ακόμα, πήραν τον δρόμο της Γερμανίας οι πιο πολλοί. Εγώ θυμάμαι στις αρχές της δεκαετίας του '60 όλα τα σπίτια ακουγόντουσαν από μέσα τραγούδια του Καζαντζίδη [Τραγουδάει] «Αυτή η νύχτα μένει που θα 'μασε μαζί...» γιατί την άλλη μέρα έφευγε για Γερμανία. Ήταν εδώ μία..., η Έρικα, η οποία δούλευε σ' ένα πρακτορείο ευρέσεως εργατών για τη Γερμανία τότε, γιατί η Γερμανία γύρευε εργατικά χέρια. Και δούλευε σ' ένα γραφείο κάτω και ήτανε..., είχε πάρει έναν εδώ, απ' το Συνοικισμό, δεν ξέρω, θείο του Μυτιληνάκη, και όλα τα παιδιά πηγαίνουν και την ευρήσκανε, και τους έστειλε κατ' ευθείαν, τους έστειλε ... Εφευγε ο άλλος, ας πούμε, στην άλλη βδομάδα, κατευθείαν για χαρτοβιομηχανία στο Μόναχο. Όχι αστεία, να πάνε εκεί να ψάχνουνε...! Πηγαίνανε συστημένοι, να πιάσουνε δουλειά σε βιομηχανίες ηλεκτρικών ειδών, σε εφημερίδες, σε χαρτοποιία, κι ο Καραμπουρνιώτης πήγε σε χαρτοβιομηχανία, στο... Ξέρεις πού, ρε; [Γελάει] Στο Νταχάου! Το Νταχάου, μη νομίσεις ότι ήταν μόνο το στρατόπεδο. Είναι ένα προάστιο του Μονάχου με βιομηχανίες, με πράματα. Κατ' ευθείαν Νταχάου πήγε. Στο στρατόπεδο, πήγε σε βιομηχανία να δουλέψει. Λοιπόν, και τα παιδιά αυτά, τη δεκαετία το '60 αντηχούσαν τα σπίτια από τα τραγούδια, κάναν πάρτι αποχαιρετισμού. Θα φεύγανε την άλλη μέρα. Έκλαιγαν οι μάνες και τα παιδιά, ας πούμε, που φεύγουνε στην ξενιτιά, να πούμε. «Αυτή η νύχτα μένει...», «Το τρένο Γερμανίας Αθηνών» ακούγονται μέσα τα τραγούδια... «Το διαβατήριο είναι δηλητήριο», να πούμε! Τα ξέρεις αυτά τα τραγούδια; Καζαντζίδη, Καζαντζίδη!

(ΓΚ) Φεύγανε παιδιά χωρίς οικογένεια, δεν φεύγαν οικογένειες.

(ΓΑ) Όχι οικογένειες! Τα παιδιά φεύγανε! Τα παιδιά φεύγανε!

(ΓΚ) Κι απ' τα χωριά φεύγανε μαμά, μπαμπάς...

(ΓΑ) Φεύγανε κι απ' την Μακεδονία, πηγαίνανε κι απ' τη Μακεδονία πάρα πολλοί. Αλλά εδώ απ' το Συνοικισμό ήτανε σπεσιαλιτέ η Γερμανία! Γερμανία πηγαίνανε! Κοίταξε, η Τούλα με τον πατέρα της στο περίπτερο πήγανε Καναδά. Αλλά μπορεί να είχανε συγγενείς αν και Καλαματιανοί αυτοί. Τα προσφυγόπουλα πηγαίναν Γερμανία. Τα οποία, τα πιο πολλά, έχω την εντύπωση ότι προκόψανε εκεί. Αλλά γύρω στο '90, δηλαδή τα χρόνια μετά δηλαδή το '60, πια μεγάλοι, πενήντα, παίρναν και σύνταξη απ' τη Γερμανία, ερχόντουσαν εδώ.

(ΝΣ) Στο Συνοικισμό, στο χωριό τους.

(ΓΑ) Βεβαίως! Και φτιάχναν τα σπίτια τους. Από παράγκες που ήτανε και μονώροφα, τα κάναν διώροφα, τα κάναν τριώροφα, αυτά που έχουνε κοντά. Αυτά είναι τώρα εκεί! Έχουμε σπίτια τα οποία τα χτίσανε τα παιδιά με τα λεφτά που κάναν στη Γερμανία! Ως εργάτες στη Γερμανία, στο Βέλγιο, ξέρω 'γω πού!

(ΝΣ) Και γυρίσανε στη γειτονιά τους.

(ΓΑ) Και γυρίσανε στη γειτονιά τους, ναι! Τώρα έχουμε την άλλη γενιά, τα παιδιά αυτών τώρα, ας πούμε! Αλλά τα παιδιά που φύγαν το '60 στη Γερμανία, γυρίσαν πίσω κι αναβαθμίσανε την

περιοχή μας, ας πούμε. Αλλά ευτυχώς, δεν έγινε το κακό, ας πούμε, να συνενώνονται και να γίνονται οι τεράστιες πολυκατοικίες, κι έτσι έμεινε η γειτονίτσα κάπως, ας πούμε.

01:21:43 - Ο Συνοικισμός έχει την αίσθηση της γειτονιάς.

(ΝΣ) Κι ακόμα έχει την αίσθηση της γειτονιάς ο Συνοικισμός.

(ΓΑ) Ναι, ναι, ναι. Αλλά βέβαια, δεν έχει όμως...

(ΝΣ) Και έχουν και πολλές σχέσεις μεταξύ τους, γενικώς, μπορούμε να πούμε, έτσι. Έχουνε διατηρήσει καλές σχέσεις μεταξύ τους.

(ΓΑ) Όσο πάνε παγώνουνε τα πράγματα.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Όλο... Βρε παιδί μου, αυτά τα στενά ήτανε γεμάτα ζωή, ρε παιδί μου... Είχε παιδάκια, παίζανε έξω, ε,ε, μιλάγανε οι..., στα καφενεία, οι γυναίκες... Γινότανε ένας χαμός, ας πούμε. Πανηγύρι ήταν οι δρόμοι. Τώρα είναι μια... μια νέκρα, ρε γαμώ το. Μια νέκρα είναι. Πήγαινε μια μέρα μια βόλτα να κάνεις, ας πούμε... Τίποτα δεν έχει! Όλοι οι άνθρωποι είναι κλεισμένοι μεσ' στα σπίτια του.

(ΝΣ) Αυτό παντού συμβαίνει.

(ΓΑ) Πού 'ναι εκείνο το, το... Έβγαινες έξω, ας πούμε, παιδάκια, να πούμε, αναβ..., μέχρι και τις φωτιές, πηδάγαμε φωτιές τότε που... του Αϊ ...τάδε, που λέει κι ο..., πώς τον λένε..., ο..., ο... πώς τον λένε τον στιχουργό, τον «Του Αϊ Γιάννη ανάβαν...»

(ΓΚ) Παπαδόπουλος.

(ΓΑ) Παπαδόπουλος, ναι, Λευτέρης Παπαδόπουλος! Αυτά τα πράγματα ήτανε μπροστά στα μάτια σου, ας πούμε. Ήτανε...

(ΝΣ) Υπήρχαν γλέντια μεταξύ τους...

(ΓΑ) Αυτοσχέδια γλέντια...

01:22:56 - Ένα έγκλημα στη δεκαετία του '50.

(ΓΑ) Το έγκλημα το θυμάσαι που είχε γίνει..., το ... που σκότωσε ένας την Ουρανία; Μια ωραία κοπέλα. Ο βλάκας. Ένας αστυνομικός ήτανε, ο οποίος είχε νοικιάσει κι ένα σπίτι, και τα 'χε φτιάξει με την... με την Ουρανία, η οποία ..., η οποία κάποια στιγμή τα χάλασε μαζί του, κι ο μαλάκας θεώρησε καλό να πάρει το πιστόλι και τη σκότωσε την κοπέλα. Είχε γίνει μεγάλος θρήνος.

(ΓΚ) Πότε έγινε αυτό; Πότε;

(ΓΑ) Δεκαετία του '50 πρέπει να ήτανε. Καταδικάστηκε αυτός, μπορεί να είναι και στη φυλακή αν ζει. Είχε γίνει μεγάλο κακό τότε. Αυτό το θυμάμαι το έγκλημα, είχε γίνει εδώ..., ο κλαυθμός και οδυρμός. Ήταν ωραία κοπέλα και νέα και τη σκότωσε ο μαλάκας με το υπηρεσιακό περίστροφο,

ρε, άσε... Ένας χολεριασμένος ήτανε, ένας αδύνατος, με ρυτίδες εδώ στο πρόσωπο, ένας... κακός ήτανε, να πούμε! Κι απ' τη ζήλια του τη σκότωσε τη γυναίκα. Είχε βουίξει ο Συνοικισμός τότε. Στη Χρυσοστόμου Σμύρνης έμενε. Λίγο... εκεί που είναι ο... πού κάθεσαι και ξημεροβραδιάζεται ο Ιορδάνης, πώς τον λένε;

(ΝΣ) Ο Πρόδρομος.

(ΓΑ) Ο Πρόδρομος! Ο Πρόδρομος, γωνιά... ε, ε, το σπιτάκι από 'κει δίπλα ήτανε της Ουρανίας.

01:24:09 - Ο Πρόδρομος θα σου πει για τους σκοτωμένους της κατοχής, τα ξέρει όλα.

(ΓΑ) Ο Πρόδρομος, ο Πρόδρομος θα στα 'πει όλα, ρε!

(ΝΣ) Ναι, θα πάμε...

(ΓΑ) Ο Πρόδρομος! Αν δεν πάρεις τον Πρόδρομο...

(ΝΣ) Μου το 'χει πει ότι θα μου δώσει συνέντευξη...

(ΓΑ) Βρε, πήγαινε να τον προλάβεις τον Πρόδρομο μην πάθει και τίποτα, ας πούμε. Δεν τον βλέπω καλά τώρα τελευταία. Όλο κάτι άρρωστος είναι και ξέρω 'γω τι. Η κόρη του εδώ δουλεύει στα, στο σούπερ μάρκετ, έτσι; Εδώ του Σκλαβενίτη.

(ΝΣ) Πρέπει να πάρω απ' τον Πρόδρομο, ναι.

(ΓΑ) Ο Πρόδρομος ξέρει πράγματα... Θα σου πει για..., για τους σκοτωμένους του..., του..., της κατοχής, γι' αυτούς, τα ξέρει όλα.

(ΝΣ) Θα τα ξέρει.

(ΓΑ) Και ευτυχώς, θυμάται! Είναι τέρας μνήμης.

(ΝΣ) Ωραία, θα πάω σ' αυτόν. Το 'χουμε στο νου μας εδώ και καιρό κι όλο φεύγει για διακοπές...

(ΓΑ) Ο Πρόδρομος κι ο Μυτιληνάκης! Ο Πρόδρομος πιο πολύ, γιατί ο Πρόδρομος είναι και μες στην καρδιά του Συνοικισμού, ας πούμε. Εντάξει ο.., ο Μυτιληνάκης ήταν εδώ πέρα, ας πούμε.

01:25:01 - Σχετικά με τον σκηνοθέτη Νίκο Παναγιωτόπουλο.

(ΓΑ) Επίσης, ένα πράγμα να μην ξεχάσω να σου πω... Εδώ έχει βγει κι άλλος ένας μεγάλος άνθρωπος, που δεν ήτανε κι αυτός πρόσφυγας, ο σκηνοθέτης ο Παναγιωτόπουλος. Ο Νίκος ο Παναγιωτόπουλος, έτσι;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Εδώ, δικό μας παιδί είναι. Εδώ μεγάλωσε, εδώ... ε,ε,ε όλα..., πήγε... Είχε μανία με τον κινηματογράφο αυτός. Οι Καλομοιραίοι, τους ξέρεις τους Καλομοίρηδες; Τους ήξερες;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Λοιπόν, ο Θανάσης ο Καλομοίρης, ο οποίος ήταν ο γόης της γειτονιάς εκείνα τα χρόνια, ήταν πολύ φίλος με τον, με τον Νίκο τον Παναγιωτόπουλο και τον... και τον Θόδωρο τον Λιανό. Οι τρεις τους. Είχαν ένα υπόγειο, λοιπόν, κάτω εκεί γωνία Μικράς Ασίας και Κονίτσης κι είχανε κάτω τον Μάρλον Μπράντο. Μια φωτογραφία, έπιανε όλο τον τοίχο. Της Ντιν, ε,ε, τώρα η Μέριλιν Μονρόε είχανε, την Λολομπριγκίτα είχανε... Και κατεβαίνανε κάτω, καπνίζαν κανένα τσιγάρο, ας πούμε, και δεν μας αφήνανε ούτε να πλησιάσουμε, λοιπόν.

(ΝΣ) Αυτή η οικογένεια ήτανε πρόσφυγες;

(ΓΑ) Οι Καλομοιραίοι, όχι δεν ήτανε πρόσφυγες. Δεν ήταν πρόσφυγες.

(ΝΣ) Όλοι εμείς, έτσι στην περιφέρεια του Συνοικισμού ήμασταν εκτός...

(ΓΑ) Ε, ναι, ναι, ναι. Και μαζευόντουσαν εκεί κάτω, ο Παναγιωτόπουλος ήτανε... Γιατί θυμήθηκα τώρα τον Παναγιωτόπουλο; Τι είχαμε πει ακριβώς πριν; Τέλος πάντων. Τον Παναγιωτόπουλο, ρε παιδιά, ... Ε,ε,ε, έμενε κι εδώ από πάνω η μάνα του, εδώ από πάνω, αρκετά χρόνια. Κι η αδερφή του η Φρόσω πιο πέρα. Πήγα μια φορά στο Παρίσι για κάποιο συνέδριο, εγώ ήμουνα... η βάση μου το Λονδίνο, κι έφυγα από το Λονδίνο και πήγα στο Παρίσι και πήγα σ' ένα ξενοδοχείο εκεί κοντά στη Βαστίλη ήτανε... Ξέρεις από Παρίσι; Στη πλατεία της Βαστίλης θυμάσαι που είναι, ε;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Είναι μια...

(ΝΣ) Λέει το δρόμο και το όνομα του ξενοδοχείου στα γαλλικά.

(ΓΑ) Ένα ξενοδοχείο είχα βρει και πέφτω μεσημέρι, έτσι όπως ξάπλωσα κουρασμένος απ' τα αεροπλάνα κι όλα αυτά και ανοίγω την τηλεόραση και τι να δω; Τον Νίκο τον Παναγιωτόπουλο! Να του παίρνει συνέντευξη κάποιος για το σινεμά, εν γένει. Σ' ένα..., στο μεγαλύτερο κανάλι το γαλλικό, ποιο ήτανε, ας πούμε. Το France1, ξέρω 'γω!. Καλά ήρθα, λέω, διέσχισα όλη την Ευρώπη, Αθήνα, Παρίσι για τον Παναγιωτόπουλο; [Γέλια] Τον Παναγιωτόπουλο απ' τον Συνοικισμό; Και μίλαγε γενικώς για τις απόψεις του για το σινεμά, του έπαιρνε συνέντευξη κάποια κυρία, ας πούμε... Καταπληκτικός, γαλλικά τέλεια, ας πούμε... Ο Παναγιωτόπουλος..., αυτό ήθελα να πω. Ότι ο Παναγιωτόπουλος έπαιζε με το..., είχανε παρέα..., το υπόγειο, ας πούμε, το τρομερό υπόγειο, με τον Μάρλον Μπράντο μέσα, απάνω στη μοτοσυκλέτα νομίζω ήτανε... Και εκεί πέρα ήτανε, πώς να σου πω, ακουγόντουσαν τραγούδια τότε τα ροκ εντ ρολ, Έλβις Πρίσλεϊ, Γκάτο... 'Ασε ρε παιδί μου, ήτανε...

(ΝΣ) Άλλο κλίμα.

(ΓΑ) Αλλά, αλλά ξέχασα να πω και για τα πάρτι του '60, ας πούμε. Τα οποία ήτανε κυρίως ιταλικά τραγούδια.

(ΝΣ) Εννοείς στο Συνοικισμό, γιατί θέλω να κλείσουμε....

(ΓΑ) Το Συνοικισμό, ναι, αλλά όχι...

01:28:22 - Τους πρόσφυγες τους ξεχώριζε κάτι αλλιώςτικο. Ήξερα πώς μυρίζουν τα σπίτια τους. Ρε, μυρίζανε τσεμένι!

(ΓΑ) Πάλι δεν ήταν προσφυγόπουλα οι πρωταγωνιστές!

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Πάλι ήτανε περιφερειακοί... [Γελάει] ... όπως λες και συ.

(ΝΣ) Α, η περιφέρεια.

(ΓΑ) Περιφερειακοί έτσι, κάπως, ας πούμε. Είτε από αλλά μέρη της Ελλάδος...

(ΝΣ) Τώρα συνειδητοποιώ ότι ξεχώριζαν αυτοί που ήρθανε από μέρη άλλα...

(ΓΑ) Ναι, κάτι, κάτι τους ξεχώριζε, κάτι αλλιώςτικο.

(ΝΣ) Είχανε μείνει λίγο απ' έξω.

(ΓΑ) Όπως σου έχω πει ότι... Όταν με ρωτάγανε οι συγγενείς...

(ΝΣ) Εσύ ήσουνα μες την καρδιά, μίλησες κι έκανες παρέα με τον...

(ΓΑ) Άκουσε να δεις, έκανα παρέα με τα παιδάκια αυτά, με τον Χρήστο τον Κελεσίδη, άλλα προσφυγόπουλα, ας πούμε, αλλά περισσότερο μου είχαν μεταδώσει τον πόνο τους, ρε παιδί μου! Ήξερα τι είχανε πάθει οι άνθρωποι αυτοί! Ήξερα πώς μυρίζουν τα σπίτια τους! Ρε μυρίζανε τσεμένι, να πούμε, κατάλαβες; Εγώ, δεν ξέρω, δεν μου άρεσε πολύ αυτή η μυρωδιά, αλλά την είχα..., είχε γίνει για μένα, δηλαδή έμπαινα... Μόνο, μόνο που λίγο αν έμπαινα σε προσφυγικό σπίτι, το 'ξερα ότι ήτανε πρόσφυγες, ας πούμε. Είχανε μια μυρωδιά, ας πούμε. Τρώγανε τσεμένι, τρώγανε παστοურμά... Αυτά δεν υπήρχανε στα σπίτια μας.

01:29:31 - Όταν με ρωτούσαν έλεγα «Είμαι πρόσφυγας!».

(ΝΣ) Για πες λοιπόν αυτό που μου 'χεις πει εμένα για να το καταγράψουμε, όταν σε ρωτάγανε από πού είσαι, απ' τη Καλαμάτα ή απ' τη Σύρο;

(ΓΑ) Ναι, οι Καλαματιανοί με ρωτάγανε για να τους πω ντε και καλά ότι είμαι απ' την Καλαμάτα, ας πούμε. Οι Χιώτες πάλι, της μάνας μου, με ρωτάγανε να τους..., φοβόντουσαν ότι θα πω Καλαματιανός, αλλά, εντάξει, τους έλεγα Χιώτης. Αλλά κάποια στιγμή, όταν φιλομεγάλωσα και κατάλαβα λίγο, έτσι, ξεχώρισα τον εαυτό μου από την οικογένεια, είχα αρχίσει να βγάζω γλώσσα. Και τους έλεγα «Είμαι πρόσφυγας!» τους έλεγα. Να! Φάτε τη, να πούμε! Ούτε Καλαματιανός είμαι ούτε Χιώτης! «Είμαι πρόσφυγας!» Το 'λεγα, ρε παιδί μου! Να σου πω κάτι; Κατά βάθος το πίστευα. Έλεγα «Ρε παιδί μου, τι σχέση έχω εγώ με την Καλαμάτα;»

(ΝΣ) Εδώ είναι ο τόπος μου!

(ΓΑ) Τι Καλαμάτα, να πούμε; Εντάξει πήγαινα δυο καλοκαίρια, ξέρω 'γω, εντάξει, καθόμουνα ένα μήνα κι έφευγα. Και στη Χίο πόσες πήγα; Μετά που πέθανε η γιαγιά μου δεν ξαναπήγα. Λοιπόν, εδώ έχω μεγαλώσει, εδώ με τα προσφυγάκια μεγάλωσα, να πούμε. Τι να πω τώρα; Ναι, πρόσφυγας είμαι! Εγώ μάλιστα ήθελα..., είπα της Ρούλας τώρα, να πάει να πάρει τη σημαία,

αυτή που έχει βγάλει με το '22, που είναι η φλόγα, να τη βάλουμε εδώ πέρα, ας πούμε! Θα τη βάλω, εγώ θα τη βάλω!

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Κι ας μην είμαι εγώ ο πρόσφυγας, ακριβώς.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΓΑ) Και παντρεύτηκα, παντρεύτηκα και προσφυγοπούλα, παντρεύτηκα. Όχι απ' αυτή τη γειτονιά, από άλλη.

01:30:50 - Το βδομαδιαίο μπάνιο στις εγκαταστάσεις του ΙΚΑ.

(ΝΣ) Θα μου πεις ακόμα κάτι για το Συνοικισμό και θα πάμε στα επόμενα χρόνια. Θυμάσαι καθόλου το νερό, τότε ήρθε; Αν είχατε, πού ήταν η βρύσες και πηγάδια, αυτή την εικόνα κάπως.

(ΓΑ) Πηγάδια είχανε πολλά σπίτια. Πηγάδια είχανε πολλά σπίτια. Αλλά σταματήσανε. Δεν είχαν πρόβλημα με την ύδρευση.

(ΝΣ) Το '50 είχε νερό μέσα το..., εκεί που ήσουνα...

(ΓΑ) Είχε.

(ΝΣ)...στου Κελεσίδη και στου Καραμπουρνιώτη;

(ΓΑ) Είχε, είχε. Είχε νερό, είχε.

(ΝΣ) Είχανε νερό.

(ΓΑ) Είχαμε νερό, είχαμε νερό, αλλά τι ήθελα να πω, είχαμε πρόβλημα με το μπάνιο. Να σου πω. Το έχω γράψει και σ' ένα, σε μια σελίδα στο facebook. Ε,ε, όταν ήρθαμε εδώ που είχαμε την κοινή τουαλέτα και μ' έπλενε η μάνα μου στη σκάφη μια φορά την εβδομάδα, κάποια στιγμή ακούστηκε ότι μπορούμε να πάμε στα ιατρεία του ΙΚΑ. Δημοσθένους και Δημοσθένους, που είναι...

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Δημοσθένους και Φιλίππου Λίτσα δεν είναι;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Τότε είχε γίνει το ΙΚΑ, εκείνα τα χρόνια έγινε, ή πιο πριν είχε γίνει; Τότε έγινε, πρέπει να γίνει.

(ΝΣ) Πρέπει να ήτανε λίγο πιο παλιά.

(ΓΑ) Σαράντα εννιά; Πενήντα; Κάπου εκεί πρέπει να γίνει. Και βγήκε μια φήμη, ας πούμε, ότι μπορούμε να πάμε να κάνουμε μπάνιο στο ΙΚΑ! «Σοβαρά;» Μαζεύονται κάτι γυναίκες εκεί του Συνοικισμού, όλες με τα παιδιά τους, και ανεβαίνουμε επάνω και πράγματι είναι ένα πολύ μικρό ποσό, ξέρω γω, πενήντα λεπτά, μια δραχμή; Κάτι τέτοιο... Μπορούσε να κάνει μια μάνα με τα

παιδιά της, ας πούμε. Μπαίναμε λοιπόν κάτω απ' τα ντους, είχανε κάτι μεγάλα έτσι, που έτρεχε το νερό, ξέρεις....

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ)... πώς είναι σα βροχή, ας πούμε, ζεστό νερόοοο! Να τρέχουνε, ατμός εκεί...! Πω, πω τι

(ΝΣ) Ευτυχία...

(ΓΑ) Ευτυχία! Τι να σου πω! Ανεβαίναμε... Αυτό γινόταν πολύ συχνά. Σχεδόν, μπορώ να σου πω, κάθε βδομάδα μαζευόντουσαν τρεις τέσσερις manάδες με τα παιδιά τους και πηγαίναμε πάνω 'κει στο ΙΚΑ και κάναμε μπάνιο! Και φχαριστιόμασταν νερό, ας πούμε. Και οι γυναίκες κάνανε, ας πούμε, έμπαινε κι η μάνα μου μέσα και γινόμασταν μες στα σαπούνια, ας πούμε. Φεύγαμε ευτυχισμένοι, ας πούμε... Αυτό δείχνει... Κοίταξε, μετά πήγαμε στου Καραμπουρνιώτη είχαμε μπάνιο. Εντάξει, δεν πρέπει να ήτανε μπανιέρα αλλά είχε ένα ντουζ εκεί, κάναμε, ας πούμε. Δεν χρειαζόταν τώρα να πάμε, τώρα αλλού; Έτσι; Αλλά εκείνα τα χρόνια μας έσωσε! Εγώ θυμάμαι ήταν σταθμοί αυτά. Το ένα ήταν το πετρογκάζ... Όταν βγήκε το πετρογκάζ σωθήκαμε! Και το... και τα μπάνια του ΙΚΑ! [Δυνατή φωνή] **ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΥΛΕΙΑ!** Μεγάλη δουλειά!

01:33:31 - Τα εμπορικά μαγαζιά του κέντρου του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Για τα ψώνια; Τα μαγαζιά, τα εμπορικά, πηγαίνατε στην Πλατεία. Ή πηγαίνατε στην Αθήνα;

(ΓΑ) Κοίταξε, στα μπακάλικα εδώ του Συνοικισμού ψωνίζαμε. Και στην Πλατεία, καλά το «ΛΟΥΞ» ας πούμε και η φέτα του είναι... γιατί ξέρεις, το «ΛΟΥΞ» που ήτανε γωνία, ακριβώς στο κέντρο, Ανδρέα Παπανδρέου και Αγ. Παρασκευής, έβγαζε το βαρέλι της φέτα απ' έξω. Κι έκανε ουρά ο κόσμος. Και δεν παίρναν λίγο. Ενα κιλό, δυο κιλά, ας πούμε. Θυμάμαι ο Κουλιανός ο κυρ Θόδωρος, ο κυρ Παναγιώτης, ερχόταν κι έπαιρνε δυο κιλά φέτα κι έπεφτε ο Θόδωρος, η Ελένη, η Νίκη και η μάνα κι ο πατέρας και θυμάμαι, δυο κιλά φέτα... [Γελάει] ... ένα, ένα κομματάκι τόσο, ας πούμε... Καλά καλά δεν το 'χε φέρει, ας πούμε. Ψωμί απ' το Ζαγοραίο, ψωμί απ' το Ζαγοραίο και φέτα απ' το «ΛΟΥΞ» ανάρπαστη γινότανε!

(ΝΣ) Αλλά για άλλα ψώνια, τα εμπορικά που λέγαμε, πηγαίνανε, πήγαινε η μητέρα σου...

(ΓΑ) Η μητέρα μου πήγαινε στον «Μπουρτζάλα»! Α! Μπουρτζάλας! Ήτανε πια το «μαστ», ας πούμε, να ψωνίσει κανένα φουστάνι, ξέρω 'γω, καμιά ρόμπα...! Θυμάσαι πού ήταν ο Μπουρτζάλας, δίπλα από το... δίπλα από το Βάρσο.

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Ε, κι άλλα μαγαζιά, ας πούμε πηγαίναμε... Σε χασάπη πήγαινε ο πατέρας μου. Στου Φέρτη πήγαινε, ένα, ήταν εκεί πίσω απ' την εκκλησία. Εκεί στην Ιφικράτους, γωνία Ιφικράτους και Ανδρέα Παπανδρέου, ας πούμε, Βασιλέως Κωνσταντίνου, τότε. Έφερνε κρέας ο πατέρας μου, αλλά ήτανε τσαμπουκάς στα κρέατα, ας πούμε, γιατί επειδή ήτανε αστυνομικός, πηγαίνανε πολλές φορές με ασίατρο, τον συνόδευε για να ελέγξουνε διάφορα χασάπηδες, στα διάφορα μέρη που υπηρετήσε. Και κάπως είχε πάρει τον αέρα. Ήξερε τα κόλπα, ας πούμε. Κι όταν πήγαινε μες στους χασάπηδες, έκανε τσαμπουκάδες! «Δείξε μου, ρε πού είναι αυτό, και πού είναι η σφραγίδα και ξαναζύγισ' το, πού 'ναι η... γιατί ο κιμάς δεν τον έβαλες...!» Και τον φοβόντουσαν. Μόλις βλέπαν τον πατέρα μου κι έμπαινε μέσα σε χασάπικο λέγανε «Α, ήρθε πάλι ο...», το

στραβόξυλο!» Και μας έλεγε, κάποιες φορές είχε φωνάξει και αστυνομία. Δεν έπαιζε! Αλλά έφερνε καλό πράμα. Μόλις τον βλέπανε λέγανε «Αυτόν...» [Γέλια] Λοιπόν... Ναι ψώνιζε, κρέας ψωνίζαμε από πάνω... Ε,ε..., απ' το Βάρσο μ' άρεσε εγώ να πηγαίνω να παίρνω παγωτά και καθόμουνα τότε εκεί. Ο Βάρσος είχε και στο τριγωνάκι και καθόμασταν. Ξέρεις τι βράδια έχω ξενυχτήσει εγώ εκεί πέρα μέχρι τις δύο η ώρα το βράδυ... Μα τι πέρναγε γι' απάνω; Στην εφηβεία. Στη δεκαετία του '60 δεν πέρναγε τίποτα γι' απάνω! Τι πέρναγε!

01:36:12 - Στο γυμνάσιο.

(ΝΣ) Νομίζω ότι καλύψαμε τη δεκαετία του '50 λίγο, αλλά δεν μας είπες για το Κέντρο ακόμα, αλλά τώρα πας στο γυμνάσιο.

(ΓΑ) Στο γυμνάσιο.

(ΝΣ) Στο... στο Γυμνάσιο το 1^ο...

(ΓΑ) Το 1^ο ναι.

(ΝΣ)... του Χαλανδρίου.

(ΓΑ) Ε, πήγαμε εκεί, ναι με το... εγώ...

(ΝΣ) Όλη η παρέα.

(ΓΑ) Στην αρχή πηγαίναμε με το λεωφορείο. Περιμέναμε... Βρε παιδί μου, έκανε πολύ κρύο εκείνα τα χρόνια εδώ πέρα! Ρε παιδί μου, γινόντουσαν τα πόδια μου, θυμάσαι πώς γινόντουσαν τα πόδια σου όταν έκανε κρύο; Σαν τετραγωνάκια γινότανε, έτσι.

(ΝΣ) Με τα κοντά παντελονάκια...

(ΓΑ) Ναι! Πω, πω κρύο εκεί στη στάση Αγίας Άννης ώσπου να περάσει το Άνω Νέο για να πάμε εκεί στο Γυμνάσιο! Πολλές φορές το κόβαμε και με τα πόδια, δηλαδή. Παιδάκια ήμασταν τότε, πηγαίναμε απάνω, αλλά πολλές φορές πηγαίναμε και με το λεωφορείο. Και... ε, μετά μου πήρε ο πατέρας μου ένα ποδήλατο και άρχισα να πηγαίνω με το ποδήλατο απάνω. Ένα βαρύ ήταν αλλά πήγαινα εκεί. Τα τελευταία χρόνια με το ποδήλατο πήγαινα. Ε... τι, τι να σου πω... Ότι στο σχολείο κάναμε πολύ καλές γνωριμίες που έχουν κρατήσει μέχρι τώρα, είχα καθηγητή, καθηγητές δύο ανθρώπους, τους οποίους τους τιμώ και... έχω φωτογραφίες να σας δείξω, ο ένας ήτανε ο μαθηματικός ο Παπαγεωργίου που η κόρη του μάλιστα είναι και πολύ δραστήρια, η Ειρήνη η Παπαγεωργίου. Ο Αντώνης ο Παπαγεωργίου, έγινε και γυμνασιάρχης τότε...

(ΝΣ) Τον είχα και 'γω!

(ΓΑ) Κοίταξε, ο ένας, η συμπάθειά μου και ο καλύτερος καθηγητής νομίζω που πέρασε, γιατί δεν ακούμπαγε παιδιά, δεν είχε χτυπήσει παιδί ποτέ του... κι ήτανε και ήρωας και του Αλβανικού πολέμου, να ξέρεις. Το ξέρεις;

(ΝΣ) Όχι, δεν το 'ξερα.

(ΓΑ) Είχε πάθει πνευμονία επάνω, σακατεύτηκε επάνω στα βουνά. Ήτανε ήρωας, ήτανε εξαιρετικός, ήτανε τρομερός άνθρωπος! Και δεν ήτανε ο αιμοβόρος, αυτός που θα σε έβγαζε απάνω για να σε..., να μην πεις καλά, σε βοηθούσε, σου έλεγε «Πες το έτσι, λίγο αλλιώς...» σ'

έφερνε. Κι ήταν και δύσκολα. Εγώ στα μαθηματικά, τα φοβόμουν. Λοιπόν, κι ο άλλος ήταν ο Νοτάρης. Πιο σκληρός, τον είχες τον Νοτάρη;

(ΝΣ) Όχι.

(ΓΑ) Κοίταξε, ήταν πιο σκληρός ο Νοτάρης, αλλά ήταν κι αυτός «ψώνιο» καθηγητής! Ήθελε να μάθουμε! Μας κυνήγαγε, να κάνουμε το 'να, να κάνουμε τ' άλλο, σημειώσεις, πράγματα, ιστορία... Το τι μας έκανε για τη Γαλλική Επανάσταση... Δεν μπορείς να διανοηθείς! Να είναι όλο το βιβλίο σημειώσεις... «όχι ο Μιραμπό δεν έπαιξε στο σφαιριστήριο, αλλά είχε πάει από κάτω...» ας πούμε «... και την ώρα εκείνη είπε αυτό αλλά τον άκουσε ο Λαφαγιέ...» Μας είχε τρελάνει, ας πούμε, λοιπόν! Με τη Γαλλική Επανάσταση, ένα! Με τον Μακεδονικό Αγώνα, με το...

(ΝΣ) Πηγες στο κλασικό;

(ΓΑ) Η Τσιλιβάκου..., την Τσιλιβάκου μήπως την είχες;

(ΝΣ) Την είχα στην 3^η γυμνασίου.

(ΓΑ) Μια μέρα, άκου, μια μέρα η Τσιλιβάκου λέει «*Σήμερα δεν θα κάνουμε μάθημα αλλά επειδή είναι η επέτειος, ας πούμε και τα λοιπά, θα σας πω για τον Χρυσόστομο Σμύρνης. Βάλτε τα βιβλία από κάτω, θα σας μιλήσω για τον Χρυσόστομο Σμύρνης.*» Αρχίζει λοιπόν, μου λέει... εγώ, κάθε τόσο να σαχλαμαρίζω με έναν από πίσω. Χα, χα, χα και χου, χου, χου. Με κοίταξε κάνα δυο φορές από 'κει, την τρίτη φορά που κάναμε λίγο φασαρία και μας κατάλαβε, σηκώνεται απάνω και φωνάζει «*Αναστασόπουλε Βούλγαρε! Έξω από την τάξη τώρα!*» Βγαίνω εγώ έξω αλλά εκείνο τον καιρό ήμουν και λίγο ψώνιο εγώ, κάτι, νόμιζα πως είμαι αρχαίος Έλληνας... Κάτι τέτοιες βλακείες. Διάβαζα, κάτι βιβλία είχα διαβάσει, φαίνεται... Και λέω να με πει Βούλγαρο, λέω... Να με πει Βούλγαρο..., δεν γίνεται, να πούμε. Λοιπόν, το σκέφτηκα, το σκέφτηκα, έγινε διάλειμμα, πάω μέσα και της λέω «*Κυρία Τσιλιβάκου, να σας πω κάτι.*» «*Ελα, λέγε μου!*» μου λέει. Λέω «*Κυρία Τσιλιβάκου, όλα καλά...*» λέω «*... εντάξει, με συγχωρείτε που έκανα φασαρία, αλλά Βούλγαρο, πρέπει να το πάρετε πίσω!*» Ε,ε, με διαβολόστειλε μάλλον, μου είπε «*Αι στο διάολο, άλλη φορά μην μιλήσεις, κι άστα αυτά ...*» ας πούμε, αλλά κάποια αλάνια που ήταν μέσα, επιμελητές και τα λοιπά, ακούσανε ότι ο Αναστασόπουλος πήγε και της φώναξε ότι..., γιατί τον είπε Βούλγαρο. Και να βγω έξω και να με φωνάζουν όλοι Βούλγαρο! [Γελάει] «*Αναστασόπουλε Βούλγαρε!*» Με είχανε γα..., δηλαδή, μέχρι που τελειώσαμε το γυμνάσιο, κάτι φίλοι μου κολλητοί, για πλάκα εντελώς, μου λέγανε «*Αναστασόπουλε Βούλγαρε, έλα 'δω!*» [Γέλια] Ακόμα και τώρα, μπορώ να σου πω! Καμιά φορά άμα κάνουμε καμιά πλάκα μου λένε «*Αναστασόπουλε Βούλγαρε!*»

(ΝΣ) Κοίταξε, είναι πάρα πολλά αυτά που ακόμα θα μπορούσες να πεις, δηλαδή δεν έχουμε πάει...

(ΓΑ) Στο γυμνάσιο ο Νοτάρης ήτανε για μένα... Ο Νοτάρης...

(ΝΣ) Αν θέλεις να έρθω μια άλλη φορά...

(ΓΑ) Ναι, ναι, βεβαίως!

(ΝΣ)... γιατί, μάλλον σ' έχουμε κουράσει κιόλας, και να τα... πούμε άλλη φορά τα υπόλοιπα. Καταλαβαίνεις ότι είναι

(ΓΑ) Ε, τώρα αυτά είναι βιωματικά, δεν είναι τίποτα...

(ΝΣ) Αυτό θέλουμε.

01:41:03 - Το φλερτ, τα πάρτι, τα ραντεβού.

(ΓΚ) Να το τελειώσουμε το γυμνάσιο...

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΚ) Το φλερτ στη δεκαετία του '60;

(ΓΑ) Το φλερτ; [-Μικρή παύση] [Γελάει]

(ΝΣ) Τα πάρτι..., είναι πολλά...

(ΓΑ) Το σεξ...

(ΓΚ) Το σεξ, θα μας πείτε και για το σεξ. Το φλερτ.

(ΓΑ) Το σεξ, θα σας παραπέμψω στο βιβλίο του φίλου μου του Γιώργου Μακρή, μεγαλωμένου κι αυτού εδώ πέρα, το οποίο κυκλοφόρησε πριν από δυο, τρεις μήνες και στο οποίο ο Γιώργος περιγράφει την πρώτη μας επίσκεψη σε πουτάνα.

(ΓΚ) Ήταν... αυτό ήθελα να ρωτήσω αν αυτό ήταν στο Χαλάνδρι ή στην Αθήνα;

(ΓΑ) Όχι, στην Αθήνα. Την έχει γράψει με λεπτομέρειες. Είναι, είναι για να γελάς, βέβαια, έτσι; Έχει μεγάλη πλάκα, γιατί... τέλος πάντων..., έχει πλάκα! Γιατί... εντάξει, η ιστορία κινείται μεταξύ σοβαρού και πλάκας, ας πούμε.

(ΓΚ) Ιλαροτραγωδία...

(ΓΑ) Ιλαροτραγωδία, ναι, ακριβώς. Ναι. Όχι, κοίταξε, το φλερτ, τα πάρτι ήτανε μεγάλη κατάσταση, ας πούμε, έτσι;

(ΝΣ) Τη δεκαετία του '60.

(ΓΑ) Ε, ναι, εντάξει...

(ΓΚ) Το μπλουζ και μπουκάλα;

(ΓΑ) Ε,ε, το μπλουζ, εντάξει, έχουμε πάθει... εκείνα τα πάρτι που έκανε η κυρα Φανή του Γολέμη η μάνα, ας πούμε, εκεί... μας έχουνε αφήσει ακόμα άναυδους, ας πούμε. Εδώ έχουνε περάσει τόσα χρόνια κι ακόμα θυμάμαι πώς μ' έσφιγγε η Τούλα, ας πούμε, αν έσφιγγε πιο λίγο, αν έσφιγγε πιο πολύ, αν ακούμπαγε το μάγουλο, αν... πφ... Εντάξει, ακόμα και σήμερα...

(ΝΣ) Αλλά ήταν κι η μαμά μέσα στο πάρτι.

(ΓΑ) Ε, ήτανε κι η μαμά. Σβήναν λίγο τα φώτα, και δεν ήτανε κι η κυρά Φανή πολύ περίεργη, δεν ήταν απ' αυτές που καθόντουσαν από πάνω, έτσι. Εντάξει, αυτό ήτανε πολύ... Ε, κανένα ραντεβουδάκι δώσαμε και 'μεις, ας πούμε, αλλά...

(ΝΣ) Στη ρεματιά τα ραντεβού;

(ΓΑ) Στο «λυόμενο»!

(ΝΣ) Στο «λυόμενο» ε;

(ΓΑ) Στο «λυόμενο...»

(ΝΣ) Και ποδόσφαιρο και ραντεβού, όλα εκεί.

(ΓΑ) Το ποδόσφαιρο, ναι, ήτανε... ποδόσφαιρο εγώ δεν πήγαινα γιατί ήτανε μακριά, ας πούμε. Το ποδόσφαιρο ήταν εδώ, το γηπεδάκι που ήτανε στο... πώς να σου πω, στο... δίπλα στη ρεματιά, εκεί που είναι τώρα... Ποταμού Καλαμά δηλαδή ήτανε και Μικράς Ασίας, εκεί ήταν το γηπεδάκι που παίζαμε, ας πούμε. Πλάι στο ρέμα. Έπεφτε η μπάλα μες το ρέμα. Πηγαίναμε... «Σιγά ρε μαλάκα, θα πέσει μες το ρέμα!» Την πιάναμε, απ' το ρέμα μέσα, κατεβαίναμε, την πιάναμε. Όχι στο «λυόμενο» δεν πηγαίναμε εμείς τώρα για παιχνίδι. Στο «λυόμενο» ήτανε οι προνομιούχοι, αυτοί που... τα ωραία παιδιά που καταφέρνανε, ας πούμε, και βγάζανε έξω κοπέλες, ήτανε το σημείο..., το σημείο που γινόντουσαν τα ραντεβού και για φιλιά, ξέρω 'γω, και τέτοια πράγματα, δηλαδή. Εγώ δυστυχώς δεν... στο «λυόμενο», τουλάχιστον τα χρόνια που ήμουνα στο γυμνάσιο. [Κουδούνισμα κινητού τηλεφώνου] Η χάρη μου έφτασε όμως στη Φιλοθέη. [Μικρή παύση.] Η Φιλοθέη, βέβαια, ήτανε στη δεκαετία του '60....

(ΓΚ) Σημείο συνάντησης.

(ΓΑ) Φεύγαμε απ' το Χαλάνδρι, δεν καθόμασταν εδώ, περνάγαμε απέναντι. Η Φιλοθέη ήτανε το... το ζητούμενο. Το σινεμά της Φιλοθέης... Γενικά, πάντοτε εδώ εμείς είχαμε ψώνιο με τη Φιλοθέη.

01:44:43 - Ξένες γλώσσες και παρέα με συμμαθήτριες.

(ΝΣ) Πήγαινες και γαλλικά, μήπως;

(ΓΑ) Γαλλικά όχι, αγγλικά εδώ στην κυρία Τούλα, εδώ πέρα. Την ξέρεις την Σκορδίλη;

(ΝΣ) Όχι.

(ΓΑ) Έχει γράψει ιστορία η Σκορδίλη, έτσι; Εδώ, όλα τα παιδιά του Συνοικισμού, όχι προσφυγικά βέβαια, όλοι, κάναμε αγγλικά εδώ στην κυρία Τούλα. Ήταν εδώ στη οδό Σολωμού. Με τον Μέτα τον άντρα της, κάνανε και οι δύο... Τώρα έχει η κόρη τους η Σίση, νομίζω τη λένε, κι είναι πιανίστρια, τώρα. Αυτά τα μαθαίνω απ' την Κυδωνίδου, ξέρεις, ε; Εσύ τις Κυδωνίδες πρέπει να τις ξέρεις.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Και τις τρεις;

(ΝΣ) Ναι, τις ξέρω, ναι.

(ΓΑ) Ήτανε η Λίτσα, η

(ΝΣ) Η Μένη και η...

(ΓΑ) Η Μένη... και η Σόφη.

(ΝΣ) Ναι, η Σόφη. Μάλιστα. Οπότε αγγλικά εδώ. Και ραντεβού στη Φιλοθέη.

(ΓΑ) Ραντεβού στη Φιλοθέη. Είχα τη χάρη μου μια φορά κι εγώ, να βγάλω μια έξω, η οποία...

(ΝΣ) Με συμμαθήτριες ή...

(ΓΑ) Δεν μπορώ να πω ποια ήτανε, είναι γνωστή....ε;

(ΝΣ) Συμμαθήτριες;

(ΓΑ) Ε;

(ΝΣ) Συμμαθήτριες;

(ΓΑ) Συμμαθήτριες...

(ΝΣ) Εσύ πήγαινες αρρένων.

(ΓΑ) Άκου, εγώ είχα συμμαθήτριες. Είχα συμμαθήτριες και καλές!

(ΝΣ) Ήσουν στο πρακτικό;

(ΓΑ) Ήμουνα πρακτικό.

(ΝΣ) Οπότε είχες.

(Γιώργος) Ήτανε μικτό, δηλαδή;

(ΓΑ) Το πρώτο πρακτικό.

(ΝΣ) Το πρακτικό.

(ΓΑ) Το θηλέων... Κοίταξε, επειδή δεν είχε πρακτικό το θηλέων...

(ΝΣ) Ήτανε λίγα τα κορίτσια.

(ΓΑ)... όσα κορίτσια θέλανε πρακτικό, κάνανε εγγραφή στο γυμνάσιο αρρένων.

(ΝΣ) Εγώ έχω απολυτήριο Γυμνασίου Αρρένων Χαλανδρίου.

(ΓΑ) Ήσουν στο πρακτικό, δηλαδή. Εσύ ποια χρονιά τέλειωσες Νάσση;

(ΝΣ) Εγώ τέλειωσα πριν από σένα.

(ΓΑ) Εξήντα πέντε;

(ΝΣ) Ναι.

(ΓΑ) Εξήντα πέντε ή εξήντα τέσσερα;

(ΝΣ) Ναι, ναι, '64. '64-'65 μπήκα στο πανεπιστήμιο.

(ΓΑ) Εγώ τέλειωσα το '66. Το '66 είχαμε συμμαθήτριες με τις οποίες και τώρα έχω νταραβέρια. Την Υβόννη, την Αντωνία, την..., την... αυτή την συντηρήτρια έργων τέχνης που είναι πολύ διακεκριμένη στο χώρο της, την Μαρίνα Λικιαρδοπούλου λέγεται τώρα, αλλά τότε λεγότανε Ρενέ Πέτρου. Τη Σιμάτου, με την οποία έχω και λίγο... ψωνισμένος, μου άρεσε πολύ... , τη Μάρω τη Μαυρογιάννη, ε,ε,ε, τη Χαλδουπίτσα που έμενε εδώ στο έντεκα Μικράς Ασίας... Την ήξερες αυτή;

(ΝΣ) Δεν τη θυμάμαι. Τ' όνομα το θυμάμαι...

(ΓΑ) Είχε λίγο μεγαλύτερη αδελφή οδοντίατρο είχε. Ο πατέρας τους ήταν στρατηγός της Χωροφυλακής και αυτός όχι πρόσφυγας, πάλι.

(ΝΣ) Μάλιστα.

01:47:26 - Η προετοιμασία των ακαδημαϊκών εξετάσεων και η επιτυχία στο Πανεπιστήμιο.

(ΓΚ) Ενώ για φροντιστήριο;

(ΓΑ) Φροντιστήριο πήγα..., α! πήγα εδώ στου Θέμελη, πήγαινα μια περίοδο για κάτι μαθηματικά, με το Μυζάλη κάναμε απάνω στην... εκεί προς την οδό Μεσσηνία, Ηλείας ¹ από 'κει πέρα. Και... μετά πήγα κάτω στο... Σαββαΐδη, ας πούμε .

(ΓΚ) Σαββαΐδη...

(ΓΑ) Σαββαΐδη και Μαντά.

(ΓΚ) Ο Σαββαΐδης ήτανε για ιατρική και Μαντάς.

(ΓΑ) Ο..., κοίταξε, ήτανε για..., για φυσικομαθηματική... Όχι, για ιατρική ήτανε ο Μανωλκίδης.

(ΓΚ) Ο Μανωλκίδης.

(ΓΑ) Δεν πήγα όμως στου Μανωλκίδη εγώ.

(ΝΣ) Εσύ πήγαινες για Πολυτεχνείο;

(ΓΑ) Εγώ ναι... να σου πω Νάσση, τι ήθελα να γίνω... Εγώ ήθελα να γίνω χημικός. Μ' είχανε συναρπάσει πάρα πολύ τότε, αυτά που άκουγα για το «Δημόκριτο». Μας πήγαν μια μέρα στο «Δημόκριτο» και είδα τις ακτίνες γ κάτω.... τι είχανε... Είχανε κάποιο, δεν ήταν πυρηνικός αντιδραστήρας, ήτανε... τι ήταν αυτό, ήτανε..., κάποια πράγματα που είχαν σχέση με την..., με την διάσπαση του ατόμου και τη ραδιενέργεια. Και είχα γίνει μανιακός. 'Ηθελα..., διάβαζα χημεία, ήμουνά πάρα πολύ καλός στη χημεία, τα 'χα μάθει όλα πάρα πολύ καλά...

(ΝΣ) Γι' αυτό πήγες και Σαββαΐδη.

(ΓΑ) Σαββαΐδη πήγαινα γιατί... ήθελα να πάω στο Χημικό, ας πούμε.

(ΝΣ) Ναι, ναι, αυτό.

(ΓΑ) Αλλά στο Χημικό όταν έδωσα το '66, δεν μπήκα. Μπήκα στη Βιομηχανική. Και για μένα ήτανε ντροπή βέβαια, αλλά θέλω να σου πω, πήγα και γράφτηκα για ν' αποκτήσω φοιτητικό εισιτήριο και την άλλη χρονιά, επειδή φοβόμουνά τα μαθηματικά ότι θα την πατήσω πάλι, λέω ας δώσω Ιατρική, να πάει στο διάλο, ας πούμε, εντάξει έχει και χημεία, ας πούμε...

(ΝΣ) Ήτανε ευκ...

(ΓΑ) Ήταν εύκολη.

(ΝΣ) Πρέπει τώρα να το πούμε αυτό. Ήταν εύκολη η Ιατρική, δύσκολη η Φυσικομαθηματική...

(ΓΑ) Ναι!

(ΝΣ)... και το Πολυτεχνείο...

(ΓΑ) Καλά, Πολυτεχνείο δεν έπιανα, δεν έπιανα. Δεν είχα φιλοδοξία πολύ. Ήθελα να μπω στο Χημικό. Εκεί ήθελα να μπω εγώ. Το Χημικό ήθελα να μπω, αλλά επειδή φοβήθηκα εκεί μαθηματικά η Φυσικομαθηματική κι επειδή τριγωνομετρία είχα γράψει μηδέν... Δεν καταλάβαινα τριγωνομετρία τίποτα. Θυμάμαι ανέβαινε ένας καθηγητής στου Σαββαΐδη απάνω και δεν καταλάβαινα τίποτα, βρε παιδιά! [Με δυνατό φωνή] **ΤΙΠΟΤΕ!** [Γέλια]

(ΝΣ) Οπότε...

(ΓΑ) Καλά και γεωμετρία δεν καταλάβαινα..

(ΝΣ) Οπότε αναγκάστηκες να γίνεις γιατρός! Για πες μας για τις σπουδές σου.

(ΓΑ) Μόλις, μόλις έγινε..., βγήκε η χούντα, κατάργησε το ακαδημαϊκό απολυτήριο. Οπότε έδινες σε κάθε σχολή σχεδόν ξεχωριστά. Ήταν ο κύκλος ο ιατρικός, οπότε δεν είχε μαθηματικά! Λέω να πάω εκεί! Δεν βαριέσαι λέω, φυσική, χημεία! Εκεί τα κατάφερα! Κι έγραψα και τέλεια, ε! Μπήκα, μπήκα με πολύ καλή σειρά στην Ιατρική. Έγραψα...

(ΝΣ) Εδώ, της Αθήνας.

(ΓΑ) Ναι, ναι, ναι. Έγραψα Φυσική 18, Χημεία 17, έσκισα, ας πούμε! Μπήκα, μπήκα με τα τσαρούχια, ας πούμε. Κι απ' την πρώτη... όχι πρώτη, δεύτερη ήτανε. Δεν ήταν παίξε, γέλασε.

(ΝΣ) Φροντιστήριο από τους Ιησουίτες!

(ΓΑ) Ε;

(ΝΣ) Ασκήσεις, το βιβλίο...

(ΓΑ) Ρε, [Με δυνατή φωνή] **ΙΗΣΟΥΙΤΕΣ! ΤΙ ΛΕΣ ΡΕ, ΤΙ ΛΕΣ ΤΩΡΑ!** Ήτανε... εγώ δεν μπορούσα, δηλαδή. Και παρ' όλο ότι πήγαινα πρακτικό, εγώ στον ύπνο μου βλέπω ακόμα το Φάκαλο! Τον βλέπω ακόμα στον ύπνο μου, ρε παιδιά! Καλά, όχι τώρα πια, αλλά πριν, τουλάχιστον είκοσι χρόνια μετά τον έβλεπα. Έβλεπα να μην μ' έχει σηκώσει στο μάθημα και να με έχει ξεχάσει στον κατάλογο, κι εγώ να μην ξέρω τίποτα... [Γελάει] ... και να φοβάμαι να με σηκώσει επάνω...

(ΝΣ) Δεν ήτανε κι ο καλύτερος μαθηματικός.

(ΓΑ) Ο Φάκαλος; Ο Φάκαλος, παιδί μου, μας άφησε στην τελευταία τάξη, επειδή ήμασταν πρακτικό, έκτη, δεν γινότανε να μας πάρει ο Παπαγεωργίου, έπρεπε να μας πάρει ο Φάκαλος, ας πούμε. Ο οποίος..., δηλαδή, μέσα έγινε..., γινότανε τέξας κάθε φορά, ας πούμε. Τέξας, δηλαδή ο άνθρωπος ούτε καταλάβαινε τι έλεγε, ούτε εμείς καταλαβαίναμε τι έλεγε αυτός, μας χτύπαγε το κεφάλι στον πίνακα... Τέλος πάντων, ε,ε,ε, δεν την βγάλαμε καλά με τον Φάκαλο. Δεν ήταν καλή περίπτωση ο Φάκαλος. Αλλά τι να κάνουμε τώρα... Εντάξει, βγήκε, ας πούμε...

01:54:34 - Μερικά γεγονότα από την περίοδο της δικτατορίας.

(ΝΣ) Μια κι έζησες και την περίοδο της χούντας...

(ΓΑ) Ναι.

(ΝΣ)...έχεις από 'κει...

(ΓΑ) Ε, πώς δεν έχω, τι! Στην κηδεία του Παπανδρέου κόντεψα να σκοτωθώ. 'Εξω απ' το νεκροταφείο. Μας την έπεσε η αστυνομία, κάτω από ένα αυτοκίνητο βρέθηκα, ένα ΡΕΟ εκεί πέρα, πώς δεν σκοτώθηκα, τη γλίτωσα, ας πούμε. Ε,ε, στην κηδεία του Παπανδρέου είχε γίνει μεγάλος χαμός, έτσι; 'Ημουνα εκεί πέρα, μπροστά σε όλα αυτά... Την φοιτητική εξέγερση της Ιατρικής το '73, την άνοιξη, με τη Νομική, τα γεγονότα, ήμουνα από τους πρωταγωνιστές, και στο Πολυτεχνείο μπροστά ήμουνα και πέρασα μαύρη νύχτα εκεί, πάλι κόντεψα να σκοτωθώ... Τέλος πάντων...

(ΝΣ) Αυτά θέλουμε λίγο παραπάνω λεπτομέρεια αλλά τέλειωσε κι η ώρα και σ' έχουμε κουράσει πάρα πολύ....

(ΓΑ) Όχι, ρε παιδιά! Εγώ χαίρομαι να τα λέω αυτά.

(ΝΣ) Αν θέλεις να ξανάρθουμε όποτε μπορείς να πούμε...

(ΓΑ) Τώρα αυτά που είπα εγώ έχουνε κανένα νόημα;

(ΝΣ) Βεβαίως!

(ΓΚ) Σήμερα μπορεί να μην έχουν αλλά επειδή φιλοδοξούμε αυτό...

(ΓΑ) Όταν γίνουμε αρχαίοι, ε;

(ΓΚ)...φιλοδοξούμε να μείνει, ε,ε,ε υπάρχουνε στοιχεία πολλά από 'δω μέσα, που κάποιοι ερευνητές θα τα χρησιμοποιήσουνε για να διασταυρώσουνε, για να βρουνε... Ποτέ δεν ξέρεις ποιο απ' αυτό θα είναι χρήσιμο. Ποτέ δεν ξέρεις ποια γεγονότα θα χρειαστεί να περάσουνε.

(ΝΣ) Εγώ θέλω επίσης να πω ότι σήμερα, τώρα, οι άνθρωποι που... νεότεροι, αλλά ακόμα και άλλοι που έχουν έρθει από άλλες περιοχές, δεν γνωρίζουνε για το Συνοικισμό, για παράδειγμα, δεν τα ξέρουνε αυτά τα πράγματα. Από άλλες περιοχές δεν ξέρουν καν ότι υπάρχει Συνοικισμός στο Χαλάνδρι. Εμείς θα κάνουμε μια εκδήλωση εδώ, για το Συνοικισμό...

(ΓΑ) Ου, ου... αναπτύσσει μεγάλη δραστηριότητα ο Νίκος.

(ΝΣ) Ναι, το ξέρουμε.

(ΓΑ) Μεγάλη δραστηριότητα, μπράβο του! Είναι πολύ φίλος μου, τον αγαπώ πάρα πολύ κι εκείνος με αγαπάει...

(ΝΣ) Τώρα δεν ξέρω, τον πήρα τηλέφωνο, δεν μου απαντάει τον τελευταίο καιρό στο τηλέφωνο.

(ΓΑ) Ε; Τι έχει πάθει; Έχουμε και συμμαθήτριες τις κόρες. Μαζί είναι! Η Μαριτίνα και τούτη εδώ, είναι μαζί.

(ΝΣ) Μάλιστα. Κατάλαβα.

(ΓΑ) Η Κωνσταντίνα.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΓΑ) Έχουμε, έχουμε έναν επισκέπτη μέσα.

(ΝΣ) Αλλά θέλω να τον δω να του μιλήσω του Νίκου. Φχαριστούμε πάρα πολύ και θα 'ρθουμε και δεύτερη φορά.

(ΓΑ) Κι εγώ παιδιά, σας ευχαριστώ πάρα πολύ!

(ΝΣ) Να 'σαι καλά.

(ΓΑ) Δόξα σοι ο θεός, λίγο τη μνήμη μου την έχω, ας πούμε.

(ΝΣ) Ναι, πολύ, πολύ.

(ΓΚ) Τώρα κάποια ονόματα που ξεχάσατε, σημειώστε τα, την άλλη φορά μας τα ξαναλέτε.

(ΓΑ) Δεν θυμήθηκα αυτόν, τον..., στο ποτάμι δίπλα που ήτανε το σπίτι τους... ήτανε το σπίτι του... ο...

(ΝΣ) Δεν πειράζει, θα σου 'ρθει ξαφνικά!

(ΓΑ) Θα μου 'ρθει ναι.

(ΝΣ) Έτσι γίνεται. Οπότε θέλω να τον βρω τον Νικόλα, του 'δωσα και τα βιβλία, δεν μου... Εσύ διάβασες καθόλου το βιβλίο;

(ΓΑ) Διάβασα μωρέ, αλλά το πήρα λίγο γρήγορα, ας πούμε, έτσι...

(ΝΣ) Όποτε μπορέσεις, γιατί θα κάνουμε μια επανέκδοση και ... αλλά θέλουμε παρατήρηση...

(ΓΑ) Να σου πω κάτι, έτσι...

[ΤΕΛΟΣ]

ΣΗΜ

¹Το φροντιστήριο του Μυζάλη ήταν στην οδό Ηρακλέους 1, κοντά στη στάση «Αγιος Παντελεήμων».